

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Ganske kort: Vi er jo enige. Jeg har bare sagt, at det er under forudsætning af de vilkår, vi har talt om i dag: gensidighed, smuthullerne skal lukkes, og det skal være afbinding på reelle og lige vilkår. Så er vi jo fuldstændig enige.

Jørn Jespersen (SF):

Det var vel også det, Kommissionen oprindelig foreslog. Så med et halvt års forsinkelse er vi nu enige om at støtte den linje, så bistanden bliver afbundet, og så Danmark ikke længere blokerer for, at det sker. Selvfølgelig skal det være på fair, lige, fælles vilkår. Det er vi helt enige om.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Bortfaldne spørgsmål

Formanden:

Medlem af Folketinget Lone Møller har meddelt mig, at hun ønsker at tage spørgsmål nr. S 641 og S 644 til indenrigs- og sundhedsministeren tilbage. Spørgsmålene, der hermed er bortfaldet, lød således:

Spm. nr. S 641

Til indenrigs- og sundhedsministeren (12/11 02) af:

Lone Møller (S):

»Vil ministeren starte forhandlinger med amterne og kommunernes organisationer, så effektiv øjenscreening, tidlig opsporing og behandling af fod- og bensår samt efteruddannelse af praksislæger inden for diabetesområdet kan iværksættes senest fra 1. januar 2004?«

Skriftlig begrundelse

Den 31. oktober 2002 havde Folketinget en debat om de store folkesygdomme. Fra flere sider blev der peget på behov for en indsats mod blindhed, amputationer og for en bedre organisering ved at efteruddanne praksislægerne. Flere af ordførerne gav udtryk for, at man ønsker fokus på disse 3 områder. Ministeren og ordførerne for regeringspartierne og Dansk Folkeparti henviste til en igangværende MTV-undersøgelse, som ministeren lovede færdig inden udgangen af

2002. Det blev nævnt, at opgaveløsningen først fra dette tidspunkt ville blive prioriteret, og da højt. Ministeren nævnte, at han godt kunne tænke sig en pengestrømsanalyse, der kunne belyse de økonomiske forhold for stat, amter og kommuner ved en indsats over for komplikationer til diabetes.

Det er meget lidt sandsynligt, at MTV-rapporten er færdig før 1. marts 2003, og den vil ikke indeholde den økonomiske belysning, som ministeren efterlyser. Den vil efter det oplyste indeholde forslag om netop det, som Diabetesforeningen har peget på, men uden økonomiske beregninger. Det betyder risiko for, at en eventuelt nødvendig pengestrømsanalyse først kan gøres færdig efter, at amterne og kommunerne har lagt væsentlige dele af deres budgetter for 2004 og sandsynligvis efter det tidspunkt, hvor regeringen, amterne og kommunerne har afsluttet forhandlingerne om bloktilskud for 2004.

Spm. nr. S 644

Til indenrigs- og sundhedsministeren (12/11 02) af:

Lone Møller (S):

»Vil ministeren snarest iværksætte en analyse af statens, amternes og kommunernes økonomiske fordele ved at gennemføre en af Diabetesforeningen for Folketingets Sundhedsudvalg fremlagt 3-års plan om bedre diabetesbehandling?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til begrundelsen for spørgsmål nr. S 641

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 2:

Forslag til folketingsbeslutning om kommission til undersøgelse af Farumsagen.

Af Aage Frandsen (SF), Svend Auken (S), Poul Nødgaard (DF) og Line Barfod (EL).
(Fremsat 2/10 2002).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Lene Espersen):

Folketinget skal i dag behandle et beslutningsforslag om nedsættelse af en undersøgelseskommission i Farumsagen. Beslutningsforslag nr. B. 2 er med visse ændringer en genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 84, der ikke blev færdigbehandlet af Folketinget i sidste samling.

Det tidligere beslutningsforslag blev førstebehandlet den 9. april 2002, hvor jeg gav udtryk for, at regeringen ikke kunne støtte forslaget. Efterfølgende blev dette forslag henvist til behandling i Udvalget for Forretningsordenen. I en beretning afgivet den 28. august 2002 opfordrede et flertal i udvalget bestående af Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, SF og Enhedslisten justitsministeren til at nedsætte en undersøgelseskommission med henblik på at undersøge, som det hedder, »hele Farumsagen«.

I et brev af 18. september 2002 til Udvalget for Forretningsordenen oplyste jeg, at regeringen fortsat ikke kunne støtte forslaget om at nedsætte en undersøgelseskommission i den nuværende fase af Farumsagen. Jeg understregede samtidig, at regeringen selvsagt vil respektere et ønske fra Folketingets flertal om, at der på nuværende tidspunkt nedsættes en undersøgelseskommission i Farumsagen, og at regeringen i samarbejde med Folketinget loyalt vil arbejde for at gennemføre flertallets ønske.

Jeg tilkendegav imidlertid, at det er regeringens opfattelse, at Folketingets videre drøftelse af, hvorvidt der bør nedsættes en undersøgelseskommission i Farumsagen, må finde sted i Folketingssalen. Det svarer til ordningen, som den er beskrevet i lov om undersøgelseskommissioner. Efter denne lov er det således Folketinget som sådan, der i givet fald kan pålægge justitsministeren at nedsætte en undersøgelseskommission.

Jeg henviste i den forbindelse i mit brev til Udvalget for Forretningsordenen også til den mindretalsudtalelse, som Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti var fremkommet med i den nævnte udvalgsberetning.

I denne udtalelse hedder det således, at det mest korrekte og ønskelige er, at man følger den fremgangsmåde, loven foreskriver, og at man derfor må opfordre til at følge den i loven foreskrevne fremgangsmåde og fremsætte et beslutningsforslag i det nye folketingsår. Herved opnås, at Folketinget i åbenhed i Folketingssalen

kan diskutere alle sider af Farumsagen og dens rette behandling.

Denne fremgangsmåde er, som det hedder i mindretalsudtalelsen fra Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti, langt at foretrække frem for alene at føre debatten bag lukkede døre i Udvalget for Forretningsordenen og dettes underudvalg.

Jeg er helt enig i disse synspunkter, og derfor vil jeg også gerne kvittere for, at forslagsstillerne med fremsættelse af et nyt beslutningsforslag har fulgt opfordringen til at bringe afgørelsen om, hvorvidt der skal nedsættes en undersøgelseskommission i den såkaldte Farumsag, ind i selve Folketingssalen.

I det følgende vil jeg først gennemgå de væsentlige elementer i det nu fremsatte beslutningsforslag. Herefter vil jeg komme ind på regeringens holdning til det foreliggende forslag.

Beslutningsforslaget lægger op til, at regeringen skal nedsætte en undersøgelseskommission, der har til formål, som det hedder i beslutningsforslaget, og nu citerer jeg: »at opklare det, der omtales som Farumsagen«.

Kommissionen skal ifølge forslaget undersøge alt, hvad der har samfundsmæssig relevans i Farumsagen med det generelle forbehold, at kommissionen ikke skal undersøge og tage stilling til, om der er grundlag for at rejse tiltale efter straffelovgivningen. Kommissionen skal, og jeg citerer igen: »både undersøge, hvad der er sket, og hvad der ikke er sket og gjort, hvor der måske skulle have været grebet ind.«

Kl. 13.45

Efter forslaget indebærer dette bl.a. en undersøgelse af følgende forhold:

Borgmesterens varetagelse af funktionerne som øverste daglige leder, formand for økonomiudvalget og formand for kommunalbestyrelsen; kommunalbestyrelsesmedlemmernes varetagelse af deres hverv; embedsværkets varetagelse af embeder; den kommunale revisionsmåde at fungere på og dens reaktioner på Farum Kommunes dispositioner; Farum Kommunes aftaler med organisationer og private virksomheder; dispositioner foretaget af Farum Kommune, som har været til gavn for bestemte politiske partier eller personer; de forskellige tilsynsmyndigheds roller, herunder Tilsynsrådet for Frederiksborg Amt og forskellige ministerier; Hille-rød Politis rolle i forbindelse med anmeldelser af Farum Kommune.

Det er i forslaget anført, at kommissionen skal undersøge forhold, som er foregået inden

for tidspunktet for kommissionens nedsættelse. Derimod er det i den forbindelse ikke omtalt, hvor langt tilbage i tiden undersøgelsen skal række.

Undersøgelseskommissionen skal endvidere efter forslaget have til opgave at fremkomme med forslag til sådanne ændringer af love, administrative bestemmelser eller praksis, som undersøgelsen kan begrunde.

Kommissionen skal derimod tilsyneladende ikke have til opgave at komme med en retlig vurdering af enkeltpersoners forhold, altså om der kan være grundlag for at drage enkeltpersoner til ansvar.

Som omtalt i bemærkningerne til beslutningsforslaget er der på nuværende tidspunkt en række undersøgelser i gang af og på baggrund af Farumsagen:

Som bekendt er Stadsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet således fortsat i færd med en omfattende efterforskning af en række forhold i Farum Kommune. Sagen har meget høj prioritet i Stadsadvokaturen. Stadsadvokaten har over for mig oplyst, at formålet med efterforskningen er at afklare, om der er grundlag for at rejse tiltale mod bestemte personer for straffbare forhold, herunder også overtrædelse af straffeloven.

Stadsadvokaten har endvidere oplyst, at temaerne for den videre efterforskning justeres løbende og revideres i lyset af nye forhold, som kommer frem. Jeg kan i den forbindelse henvise til, at efterforskningen som omtalt i medierne for nylig er blevet udvidet som følge af begæringen fra Tilsynsrådet for Frederiksborg Amt om, at der rejses tiltale mod Peter Brixtofte efter § 61 c i den kommunale styrelseslov for grov tilside-sættelse af hans pligter som borgmester. Begæringen omhandler dels en sag om byggeri af 62 ungdomsboliger, dels to tilfælde af lånoptagelse.

Ud over disse sager er også andre sager om forholdene i Farum Kommune under behandling af de kommunale tilsynsmyndigheder. Her til kommer den advokat- og revisionsundersøgelse, som Farum Kommune selv har iværksat. Endelig har regeringen i maj 2002 nedsat en hurtigarbejdende ekspertgruppe med professor, dr.jur. Jens Peter Christensen som formand. Ekspertgruppen skal vurdere, om tilsynsmyndighederne med den gældende lovgivning har de nødvendige redskaber til at imødegå situationer som den, vi har set i Farum.

Der er altså flere undersøgelser i gang som opfølgning på Farumsagen. Uanset det er jeg

ikke i tvivl om, at forslaget om herudover på nuværende tidspunkt at nedsætte en undersøgelseskommission i sagen er udtryk for et oprigtigt ønske hos forslagsstillerne om at få den bedst mulige belysning af, hvad der er foregået i Farum Kommune. Jeg vil derfor gerne slå fast, at regeringen helt og fuldt deler ønsket om at få klarlagt alle relevante aspekter af Farumsagen.

Når regeringen tidligere har advaret mod og også her i dag vil advare mod på nuværende tidspunkt sideløbende med bl.a. den verserende strafferetlige efterforskning at nedsætte en undersøgelseskommission, er det bestemt ikke, fordi regeringen forsøger at lægge låg på det, der er kaldt for Farumsagen. Vores kraftige advarsler mod på nuværende tidspunkt at nedsætte en undersøgelseskommission er begrundet i, at dette efter regeringens opfattelse vil rejse en række principielle og vanskelige spørgsmål.

Mit håb er, at vi i dag kan få en debat om disse principielle spørgsmål og problemer. Dagens debat kommer derfor forhåbentlig ikke til at handle om, hvem i Folketinget der har den største vilje til at få Farumsagen undersøgt. Lad os holde os for gode til at skyde hinanden fordækte motiver i skoene, og lad det være sagt så klart som muligt, at ligesom forslagsstillerne er det regeringens ønske at få Farumsagen ordentligt belyst.

Det er ikke det, der er spørgsmålet. Spørgsmålet er derimod, om nedsættelse af en undersøgelseskommission på nuværende tidspunkt er den korrekte og fornuftige måde at få belyst Farumsagen på. Det mener regeringen ikke.

Som det første principielle spørgsmål vil jeg pege på, hvordan opgaven for en undersøgelseskommission i givet fald skulle afgrænses. Ifølge beslutningsforslaget skal undersøgelseskommissionen undersøge alt, hvad der har samfundsmæssig relevans i Farumsagen, dog med det generelle forbehold, at kommissionen ikke skal undersøge og tage stilling til, om der er grundlag for at rejse tiltale efter straffelovgivningen.

Denne afgrænsning af, hvilke forhold kommissionen skal undersøge, rejser alvorlige spørgsmål. Det giver nemlig anledning til betydelig tvivl, om der overhovedet er hjemmel i lov om undersøgelseskommissioner til at nedsætte en kommission, hvis opgaver i kommissoriet er afgrænset på denne måde. Spørgsmålet er, om en så vag og uklar afgrænsning vil være i overensstemmelse med lovens § 1, stk. 1, hvorefter

en kommission kun kan nedsættes med henblik på undersøgelse af nærmere bestemte forhold.

Kl. 13.50

Hvis man, som forslagsstillerne, lader afgrænsningen afhænge af, om et forhold er af såkaldt samfundsmæssig relevans, overlader man det i realiteten til kommissionen selv at bestemme, hvilke forhold der skal undersøges. Situationen ville altså være den, at der ved nedsættelse af kommissionen ikke er klarhed over, hvilke nærmere bestemte forhold der skal undersøges.

Jeg vil derfor kraftigt opfordre forslagsstillerne til at forholde sig til dette problem og til i alle tilfælde i en anden behandling af forslaget at afklare, hvordan man forestiller sig, at opgaven for en undersøgelseskommission skal afgrænses.

Hvad vil det således sige, at et forhold er af samfundsmæssig relevans? Skal man gennemgå samtlige byrådsafgørelser for at vurdere, om afgørelserne er forkerte, herunder om der er begået sagsbehandlingsfejl? Skal enhver sag om aktindsigt gennemgås? Skal også alle sager som f.eks. byggetilladelser eller afgørelser på det sociale område gennemgås? Hvor langt tilbage i tiden skal undersøgelsen strække sig? Dette er blot et udpluk af de mange spørgsmål, man kan stille i forhold til forslagens forsøg på at afgrænse, hvilke forhold kommissionen skal undersøge.

Hvis det foreliggende beslutningsforslag vedtages af Folketinget, er lovens ordning som bekendt, at den nærmere udformning af kommissionens kommissorium foretages af justitsministeren sammen med Udvalget for Forretningsordenen og dettes underudvalg, og jeg er parat til at påtage mig min del af arbejdet med kommissoriets udformning. Jeg vil dog i den forbindelse for god ordens skyld pege på, at Folketinget selvsagt ikke vil kunne pålægge mig som justitsminister at nedsætte en undersøgelseskommission med et kommissorium, der ikke lever op til lovens krav.

Lad mig på dette punkt slutte af med at understrege, at ingen har glæde af, at tingene sættes på spidsen, og endnu en gang vil jeg opfordre forslagsstillerne til, at vi inden andenbehandling får afklaret og løst de spørgsmål, jeg her har gennemgået.

Et andet væsentligt forhold, som jeg vil fremhæve, vedrører den omstændighed, at der i beslutningsforslaget lægges op til, at forhold i Farumsagen, som er genstand for Statsadvokatens efterforskning og evt. senere vil blive genstand

for en straffesag for domstolene, nu også skal undersøges af undersøgelseskommissionen.

En række afgørende hensyn taler imod en sådan ordning. For det første bygger lov om undersøgelseskommissioner på en klar forudsætning om, at der ikke bør iværksættes kommissionsundersøgelser af forhold, som kan belyses tilfredsstillende af de almindelige undersøgelsesorganer, herunder politiet og anklagemyndigheden.

I den foreliggende sag er forholdet ikke alene det, at de omhandlede sagskomplekser kan undersøges af anklagemyndigheden og evt. domstolene. Anklagemyndigheden er således allerede i gang med en omfattende efterforskning, der vil vise, om der er grundlag for at føre en straffesag ved domstolene mod de ansvarlige enkeltpersoner.

Jeg mener derfor, at det er nærliggende at bede forslagsstillerne om nærmere at forholde sig til følgende helt principielle spørgsmål: Hvorfor lægges der i beslutningsforslaget op til at nedsætte en undersøgelseskommission i et tilfælde, hvor lovens forarbejder siger, at en undersøgelseskommission ikke bør iværksættes?

Hertil kommer, at en ordning med en såkaldt dobbeltundersøgelse i givet fald måtte antages at indebære betydelige vanskeligheder i forhold til Statsadvokatens muligheder for hurtigt og effektivt at færdiggøre sin efterforskning af sagen, således at der snarest muligt kan foreligge en afklaring af, om der er grundlag for at rejse tiltale mod de berørte enkeltpersoner. Som et eksempel på disse vanskeligheder kan jeg nævne, at de berørte personer og deres bisiddere på samme tidspunkt vil skulle overveje at tilrettelægge førelsen af en meget omfattende sag for to forskellige instanser.

Jeg er opmærksom på, at forslagsstillerne i bemærkningerne til forslaget giver udtryk for, at justitsministeren i forbindelse med udfærdigelsen af kommissoriet skal tilgodese, at anklagemyndighedens og undersøgelseskommissionens arbejde ikke kolliderer. Jeg takker for den tillid, som forslagsstillerne viser mig, men jeg vil samtidig understrege, at det kan vise sig vanskeligt for mig at leve op til den. Lad mig give et eksempel på vanskelighederne:

I et større sagskompleks kan det meget vel forekomme, at anklagemyndigheden rejser tiltale for de klareste forhold og lader vurderingen af tiltalespørgsmålet i andre lignende forhold afvente domstolsbehandlingen af de klare sager. Hvordan man i et kommissorium sikrer, at un-

dersøgelseskommissionen ikke reelt overtager efterforskning af de forhold, som afventer udfald af straffesagen, og dermed kommer til at kolliderede med anklagemyndighedens arbejde, er et spørgsmål, som ikke er nemt at besvare.

Det må også give anledning til meget alvorlige overvejelser og betænkeligheder at lade en undersøgelseskommission foretage en konkurrerende undersøgelse og vurdering af spørgsmål, som ville skulle behandles eller allerede var behandlet af domstolene.

Beslutningsforslaget lægger således op til, at der sideløbende foretages en konkurrerende bevisførelse om de samme forhold i henholdsvis en undersøgelseskommission og ved domstolene.

Hvis undersøgelseskommissionens beretning, hvad der efter min opfattelse næppe kan anses for realistisk, måtte foreligge, før en straffesag ved domstolene var afsluttet, ville det derfor med rette kunne gøres gældende, at beretningen ikke kunne lægges til grund som et endeligt billede af de omhandlede forhold, og man måtte derfor afvente domstolenes vurdering og udlægning af hændelsesforløbet.

Kl. 13.55

I det omvendte og efter min opfattelse mere realistiske tilfælde, hvor kommissionens beretning først forelå efter afslutningen af en straffesag ved domstolene, måtte man også spørge, hvilke nærmere formål beretningen skulle tjene. Hvis beretningen i denne situation gav udtryk for det samme billede af de undersøgte forhold som domstolene, ville det således kunne gøres gældende, at undersøgelsen måtte anses for helt overflødig.

Hvis beretningen omvendt gav udtryk for et andet billede, ville det som følge af det ovenfor anførte og efter min opfattelse med rette kunne gøres gældende, at det i alle tilfælde var domstolenes vurdering af hændelsesforløbet, der måtte tillægges afgørende betydning, og at kommissionens beretning derfor ikke ville kunne lægges til grund for videre analyser og konklusioner i sagen.

Sammenfattende er det derfor regeringens opfattelse, at en ordning som den beskrevne må anses for uegnet til at opnå det, som efter loven om undersøgelseskommissioner er et hovedformål med en kommissionsundersøgelse, nemlig over for regeringen og Folketinget m.v. at skabe en klarhed over et hændelsesforløb. Efter regeringens opfattelse er der tværtimod en betydelig risiko for, at en sådan undersøgelse mere ville

være egnet til at skabe usikkerhed og uklarhed og dermed besværliggøre klarlægningen og analysen af Farumsagens forskellige perspektiver og problemstillinger.

Jeg vil herudover pege på, at ordningen efter regeringens opfattelse vil rejse væsentlige principielle spørgsmål i forhold til de berørte enkeltpersoner.

I den forbindelse kan det bl.a. fremhæves, at de implicerede personer sideløbende vil komme til at afgive forklaring om de samme forhold for forskellige myndigheder og efter forskellige regelsæt. Det vil herunder kunne være meget vanskeligt for en person, der er inddraget i straffesagen ved domstolene, at vurdere og overskue, om en forklaring til undersøgelseskommissionen vedrørende f.eks. generelle spørgsmål om proceduren for behandling af visse sager i kommunen ville kunne belaste den pågældende under straffesagen, således at den pågældende derfor skal påberåbe sig sin ret efter loven til ikke at afgive forklaring for kommissionen.

Jeg vil endelig nævne, at det ikke er ganske klart i beslutningsforslaget, om kommissionen skal have adgang til at komme med retlige vurderinger af enkeltpersoners forhold. Det fremgår på den ene side af beslutningsforslaget, at undersøgelseskommissionen ikke ville skulle have til opgave efter lovens § 4, stk. 4, at komme med retlige vurderinger som en del af konklusionen på sin undersøgelse.

På den anden side giver forslaget indtryk af, at kommissionen bl.a. vil skulle vurdere, om der er grundlag for at søge nogle embedsmænd draget til tjenstligt ansvar oven i købet i anledning af de samme forhold, som er genstand for politiets efterforskning. Vurderingen af, om der er grundlag for at søge nogle embedsmænd draget til tjenstligt ansvar, forudsætter, at kommissionen foretager retlige vurderinger.

Der er derfor en åbenbar modstrid i forslaget på dette væsentlige punkt. Justitsministeriet har tidligere gjort klart opmærksom på denne modstrid, uden at det har ført til ændringer i forslaget. Det er muligt, at uklarheden alene skyldes, at forslagsstillerne ikke har foretaget de nødvendige konsekvensændringer, og at meningen med forslaget derfor er, at kommissionen ikke skal have til opgave at foretage retlige vurderinger af enkeltpersoners forhold. Da den manglende klarhed vedrører et meget væsentligt punkt, er jeg imidlertid nødt til at spørge forslagsstillerne: Hvad er meningen med forslaget på dette punkt?

Det sidste fører mig frem til at understrege, at en beslutning om at nedsætte en undersøgelseskommission i alle tilfælde vil være en vigtig beslutning, som træffes på grundlag af meget grundige overvejelser. Jeg håber derfor, at forslagsstillerne i det foreliggende tilfælde vil gøre sig grundige overvejelser i lyset af, at regeringen bl.a. har peget på, at beslutningsforslaget rejser alvorlige spørgsmål i forhold til undersøgelseskommissionslovens ordning.

Jeg vil i den forbindelse også gerne henvise til, at lov om undersøgelseskommissioner blev vedtaget af et enigt Folketing i juni 1999, og at man derfor må gå ud fra, at der fortsat i Folketinget, herunder blandt forslagsstillerne, er bred enighed om de principper og forudsætninger, som loven bygger på.

Så vil jeg gerne slutte af med nogle mere almindelige betragtninger. Farumsagen er en sag, der optager os alle, og vi er alle her i Folketinget enige om, at sagen bør undersøges og den skal undersøges ordentligt. Det er også mit klare indtryk, at vi er enige om, at en undersøgelse skal tilrettelægges, således at der ikke opstår retssikkerhedsmæssige problemer, og således at en undersøgelse ikke lægger hindringer i vejen for anklagemyndighedens efterforskning og en efterfølgende straffesag.

I mit indlæg her i dag har jeg peget på en række principielle og vanskelige spørgsmål dels i forhold til undersøgelseslovens krav om en klar afgrænsning af undersøgelser, dels i forhold til anklagemyndighedens efterforskning og en efterfølgende straffesag. Sager har sjældent godt at blive sat på spidsen, og jeg tror, at opgaven nu er at få afklaret tingene, således at vi ikke står over for en uoverkommelig opgave, når vi efter forslagets vedtagelse i fællesskab skal udforme kommissoriet for undersøgelsen.

Derfor vil jeg også gerne opfordre til, at vi alle her i Tinget inden andenbehandlingen gør, hvad vi kan for at få afklaret og så vidt muligt løst de forskellige spørgsmål, jeg har peget på. Det tror jeg vil være i fælles interesse.

Kl. 14.00

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Ministeren gav udtryk for, at ministeren mente, alle burde bidrage til at afklare tingene. Det går jeg også ud fra gælder ministeren, for ministeren bør også være behjælpelig i forhold til Folketinget.

Ministeren siger, at der er problemer i forhold til, om beslutningsforslagets konsekvenser lever op til lovens krav, og spørger, om man kan iværksætte dem i forhold til det. Det vil jeg godt sammenholde med, at ministeren i svaret til Folketingets Udvalg for Forretningsordenen udtrykte det sådan til allersidst på baggrund af den beretning, der var afgivet:

Det følger af det anførte, at Justitsministeriet, så snart et flertal i Folketinget i overensstemmelse med lovens ordning ved beslutning måtte pålægge justitsministeren at nedsætte en undersøgelseskommission, straks vil tage skridt til at nedsætte kommissionen.

Jeg går ud fra, at det står ved magt, og at i den diskussion, vi kan have om, i hvilket omfang det ligger inden for loven eller lignende, hvor der selvfølgelig altid er lidt tvivl i den slags spørgsmål, vil ministeren ikke påberåbe sig, at det er ministeren, der bestemmer, om det ligger inden for loven, men at det er Folketinget, der afgør det.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Det er lidt fantastisk, at vi i dag skal stå her, når vi har haft denne sag til behandling en gang i det tidligere folketingsår. Vi har skrevet beretning om den. Ingen har foretaget nogen som helst form for protester mod, at vi skrev den beretning. Vi har sendt den over til justitsministeren, der så har ønsket sagen genbehandlet her i Folketinget, og det skal justitsministeren utrolig gerne få.

Jeg synes bare, at ministeren er ved at bringe sig på kollisionskurs med et flertal her i Folketinget. Når man sidder og hører det indlæg, ministeren lige har holdt, er det faktisk en nedrakning af det beslutningsforslag, der er fremsat, og det synes jeg er ganske utidigt.

Ministeren brugte bl.a. også udtrykket, at beslutningsforslaget ikke lever op til lovens krav. Så kunne justitsministeren måske komme med nogle konkrete eksempler på, hvor det ikke lever op til lovens krav, og så være folketingsflertallet behjælpelig med at få de ting sat på plads.

Jeg går da ud fra, og det vil jeg gerne have bekræftet, at når det her beslutningsforslag vedtages her i det høje Ting inden jul, at justitsministeren da sætter sig på arbejdssiden af bordet, således at hun ikke fortsat vil sidde og blokere for de intentioner, der ligger her.

Der blev nævnt, at det er en dobbeltundersøgelse. Jamen i øjeblikket er det eneste, der er i

gang, bagmandspolitiets strafferetlige undersøgelser, og alt det andet bliver jo ikke undersøgt, hvis ikke vi foretager os noget som helst – jo, måske om 5 år eller lignende, når bagmandspolitiet er færdigt.

(Kort bemærkning):

Svend Auken (S):

Jeg tror, ministeren oprigtig talt gerne vil have en fornuftig dialog med os andre, men den tale, hun holdt her i dag, bidrog ikke til det. Det følte jeg var en meget, meget negativ tale, og jeg håber, at ministeren i fortsættelsen vil være langt mere imødekommende.

Hun kan ikke forklare noget menneske, hverken i denne sal eller uden for denne sal, at Farumsagen ikke er et oplagt sted at gennemføre en omfattende undersøgelse, og hun kan ikke forklare, at de praktiske og juridiske problemer, der er, ikke kan løses, medmindre der fra begge sider er god vilje til at løse det.

Jeg tror ikke, at det er en berettiget anklage, men vi kommer ikke uden om den mistanke, at regeringen har sagt, at man vil vende hver eneste sten, men så har man i praksis ikke gjort andet end at lægge sten i vejen for undersøgelsen, og derfor vil min appel til ministeren være, at man lægger argumentationen helt om og prøver at finde en forstandig løsning med Folketingets flertal i stedet for at fortsætte konfrontationen.

(Kort bemærkning):

Line Barfod (EL):

Ministeren tog det usædvanlige skridt, efter at et flertal i Folketinget havde afgivet beretning, at skrive, at hun ikke ønskede at følge beretningen, men ønskede en åben debat i Folketingssalen. Det synes jeg er fint nok; der er god grund til at have åbne debatter i Folketingssalen.

Men det, der bare undrer mig, er, at hverken ministeren eller andre fra regeringspartierne på noget som helst tidspunkt under hele forløbet meddelte, at man ikke ville følge en beretning, for så kunne vi have haft den her debat, og så havde vi taget det forslag, der var fremsat inden sommerferien, til anden behandling i sommer, og så havde vi kunnet få den åbne drøftelse i Folketingssalen dér, og så kunne kommissionen have været nedsat nu.

Derfor undrer det mig – og det håber jeg ministeren kan forklare – at den melding fra ministeren først kom så sent, så man ikke kunne nå anden behandling i sidste samling, men var

nødt til at genfremsætte forslaget i den nye samling.

Og så vil jeg gerne bede ministeren bekræfte, at en meget stor del af den undersøgelse, som foreslås, ikke er omfattet af den strafferetlige undersøgelse. Man havde simpelt hen ikke tænkt på, at en undersøgelse kunne være så omfattende, dengang man lavede lov om undersøgelseskommissioner, fordi ingen havde fantasi til at forestille sig det, vi har set i Farum.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Flere af forslagsstillerne til dette forslag har været oppe at kritisere de spørgsmål, som jeg mener jeg som ansvarlig justitsminister berettiget har stillet til det forslag, som vi behandler i Folketingssalen i dag.

Jeg er egentlig lidt ked af, at hr. Svend Auken betragter min tale som en negativ tale. Det var faktisk et behjertet forsøg på at være så imødekommende, som det overhovedet er muligt i forhold til forslagsstillerne.

Problemstillingen er jo den, som jeg allerede har påpeget, at på meget væsentlige punkter svigter det her forslag, i hvert fald det, som var intentionen, da vi lavede lov om undersøgelseskommissioner. Der er behov for en klar afgrænsning.

Og til hr. Poul Nødgaard: Der er ikke tale om en nedrakning. Jeg har stillet en lang række spørgsmål. Det vil hr. Poul Nødgaard og de øvrige forslagsstillerne kunne se, når de kører udskriften af denne debat ud.

Der er en lang række spørgsmål, som skal afklares, før en kommission kan nedsættes. Jeg har ikke fået svar på et eneste af de spørgsmål endnu, og jeg vil lytte meget, meget nøje til, hvad forslagsstillerne siger i deres tale her i eftermiddag. Men der er altså behov for at få afklaret nogle spørgsmål, for at vi lever op til loven om undersøgelseskommissioner; det bliver jeg nødt til at sige. Det er den ene ting.

Jeg føler, at det er min opgave at gøre opmærksom på de principielle og lovgivningsmæssige problemer, der er i denne sag. Dem må vi forsøge at få løst, og så er det naturligvis klart, at jeg som ansvarlig minister fuldt ud vil leve op til det, et flertal i Folketinget pålægger mig. Jeg vil sætte mig for bordenden og arbejde loyalt og aktivt for, at der så bliver udarbejdet et kommissorium.

Men vi bliver nødt til at følge det regelsæt, som Folketinget nu engang har vedtaget, og på et enkelt spørgsmål er der simpelt hen modstrid

i det, som forslagsstillerne skriver. Skal der være en retlig vurdering, eller skal der ikke være en retlig vurdering? Det er et spørgsmål, jeg har stillet, og det er meget enkelt at svare på. Ja eller nej. Skal der være det? Det er et svar, vi skal have fra forslagsstillerne.

Jeg vil sige til hr. Svend Auken, der er inde på spørgsmålet om denne sag, at Farumsagen da er en oplagt sag at få undersøgt, og regeringen deler fuldt ud ønsket om, at hver en sten skal vendes. Ved at nedsætte en undersøgelseskommission griber vi forstyrrende ind i anklagemyndighedens arbejde. Det vil være meget, meget, meget beklageligt, såfremt dette skete.

Og da jeg ikke kan sige – og det er så også svar til fru Line Barfod – hvad det er, anklagemyndigheden er i gang med at arbejde med nu, og hvor den sag ender henne, for det er der ingen der ved, er det også umuligt for mig at lave en udtømmende liste for, hvad der ikke er indbefattet i det arbejde, der allerede foregår hos andre relevante myndigheder. Det er jo sådan set det, hele diskussionen handler om: Hvornår har man nok viden til, at man kan sige, hvad restmængden er?

Men jeg vil nu lytte til debatten, og jeg glæder mig meget til at høre forslagsstillerens bud på, hvordan vi får løst de her principielle spørgsmål, så vi kan komme ned i materien, inden det her forslag bliver endeligt vedtaget.

Formanden:

Jeg går ud fra, at ordførerne er enige med mig i, at det er en første behandling, og at det primære er, at vi hører partiernes principielle synspunkter, inden vi kommer for langt ud i en debat på korte bemærkninger.

Jeg har nu seks nye korte bemærkninger. Vi tager den runde, og så går jeg over til ordførerne.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Ministeren sagde, at hun gerne ville have en ordentlig snak med os inden anden behandling. Ministeren har i månedsvis vidst, hvad det var, flertallet her i Folketinget ville have gennemført. Hvorfor har ministeren så ikke for længst taget initiativ til den ordentlige snak med Folketingets flertal? Det ville have klædt justitsministeren. Nej, vi har ikke hørt en lyd ud over nogle breve, der er kommet ovre fra Justitsministeriet. Det synes jeg simpelt hen er for ringe.

Kl. 14.10

Og jeg vil godt have ministeren til konkret at svare på følgende: Ministeren sagde i sit indlæg, at der ikke må laves en dobbeltundersøgelse. Jamen det er jo lige præcis det, vi ikke ønsker. Vi ønsker, at det, bagmandspolitiet ikke undersøger, bliver undersøgt af den her undersøgelseskommission. Jeg vil bekræfte over for ministeren, at der kan være nogle små grænseområder, som de to instanser må forhandle sig til rette om. Så jeg ved ikke, hvorfor ministeren taler om en dobbeltundersøgelse.

Realiteten er, vil jeg sige til ministeren, at hvis ikke vi foretager os noget her og nu af hensyn til Farums befolkning, af hensyn til Danmarks befolkning, så vil der ganske enkelt ske det, at der måske går 5 år, inden bagmandspolitiet og alt det, der følger i bagmandspolitiets kølvand med retssager og lignende, er færdigt. Kan ministeren forsvare, at vi først om 5 år skal nedsætte en undersøgelseskommission? Nej, de ting må ske sideløbende.

(Kort bemærkning).

Henrik Sass Larsen (S):

Jeg vil også gerne prøve at spørge ministeren om denne Farumsag, som jo er en af de største politiske skandaler, vi har set i nyere tid. Man bliver konstant spurgt om, hvornår der sker noget, hvornår der bliver draget noget ansvar her, og så oplever man en minister, som stiller sig op og kommer med sådan en gang juridisk obstruction, som vel egentlig er det, som talen er udtryk for, og så bliver man jo ikke særlig tryk ved, om regeringen også på et senere tidspunkt vil behandle det her sådan særlig fair.

Jeg vil prøve at spørge ministeren, om det ikke snarere er ministerens rolle at give svar på juridiske problemstillinger frem for at stille spørgsmål til dem. Og vil ministeren ikke også kunne bekræfte, at skulle vi først afvente alle mulige undersøgelser alle mulige steder, så vil det blive hamrende uaktuelt for store dele af befolkningen, førend vi nogen sinde kommer i gang med at kigge på de øvrige politiske implikationer og andre ting, der ligger i denne sag. Kan ministeren ikke bekræfte det?

Formanden:

Hr. Svend Auken, derefter får ministeren mulighed for at svare.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Der er et flertal i Folketinget, og jeg håber selvfølgelig, at det bliver bredt. Ministeren og regeringen stemmer imod. Det er aldrig sket før, at en regering stemmer imod en undersøgelse.

Derfor er det en usædvanlig situation.

Kan ministeren bekræfte, at hun ikke på noget tidspunkt har søgt forhandlinger med nogen af forligspartierne eller forslagsstillerne om at løse de her problemer, og at vi gentagne gange – det er der medlemmer her i salen i dag der kan bekræfte – under arbejdet i Udvalget for Forretningsordenen har appelleret til, at vi fik en dialog, har appelleret til, at vi fik en forhandling? Kan hun bekræfte det? Nu agter man at stemme imod, og man vil til det sidste kæmpe imod, at denne undersøgelse bliver etableret.

Og så vil jeg bare bede ministeren om at tænke det eksperiment, at det drejede sig om en kommune, der var udråbt til en socialdemokratisk mønsterkommune, og hvor der blev sagt af en socialdemokratisk finansminister, at der var milliarder at spare, hvis bare man gjorde som den pågældende kommune, og hvor finansministeren selv var inddraget i sagen. Kan ministeren så prøve at forestille sig, hvordan hendes parti og partiet Venstre ville reagere i den situation, hvor en socialdemokratisk justitsminister sagde, at der ikke kunne undersøges noget, fordi der var så mange juridiske problemer?

Justitsministeren (Lene Espersen):

Først til hr. Poul Nødgaard, som var inde på spørgsmålet om, hvorfor man ikke havde indkaldt til et møde. Jeg må blankt erkende, at den helt klare forventning fra regeringens side var, at forslagsstillerne ville komme til fornuft.

Jeg synes, at Farumsagen er en alt, alt, alt for alvorlig sag til, at man totalt tilsidesætter de meget, meget klare juridiske og principielle betæneligheder, som regeringen har givet udtryk for fra starten. Det er jo ikke for sjovs skyld, at Justitsministeriet har lavet nogle ekstremt skarpe svar tilbage til forslagsstillerne på det umulige i den måde, man har konstrueret dette forslag på. Men desværre lyttede man ikke til det råd, som regeringen gav, og nu står vi så her og behandler beslutningsforslaget lettere redigeret.

Hr. Poul Nødgaard er inde på spørgsmålet om dobbeltundersøgelse. Jamen, vil jeg sige til hr. Poul Nødgaard, forslagsstillerne kan jo netop ikke, overhovedet, ikke, garantere, at der ikke bliver tale om en dobbeltundersøgelse, for hver-

ken hr. Poul Nødgaard eller andre her i Folketingssalen ved, hvad der foregår hos bagmandspolitiet, eller hvad der kommer til at foregå ved domstolene.

Kl. 14.15

Men forslagsstillerne her i salen er så forhippet på, at der skal nedsættes en undersøgelseskommission, og det skal ske nu og nu og nu. At man ikke kan afvente, at det strafferetlige får lov at finde en afslutning, synes jeg er stærkt, stærkt, stærkt beklageligt.

Det at føre en straffesag er ikke bare noget udenomspjåt, som lige skal afsluttes, så vores fine undersøgelseskommission kan komme i gang, men man er åbenbart ikke til sinds at respektere, at politiet har et arbejde, og at domstolene har en meget væsentlig del i den proces.

Hr. Henrik Sass Larsen kaldte det juridisk obstruction. For at blive i fodboldsproget vil jeg sige, at vi viste det gule kort og nu det røde kort, når det gælder overholdelse af lov om undersøgelseskommissioner.

Vi er mere end behjælpelige med at sørge for, at denne sag trods alt ikke ender fuldstændig katastrofalt, ved allerede i dag at gøre opmærksom på, at der er en lang række spørgsmål, som forslagsstillerne må forholde sig til og besvare. Da man er så sikker i sin sag på, at det her forslag holder vand, må man besvare de spørgsmål og afgrænse det i forhold til lov om undersøgelseskommissioner. Sådan er det.

Hr. Svend Auken er inde på, at det er uansvarligt, og at regeringen eller muligvis justitsministeren på et tidligere tidspunkt burde have indkaldt partierne bag dette forslag til en drøftelse. Jeg havde faktisk en forventning om, at de meget, meget gode og grundige juridiske argumenter, vi kom med, ville gøre et vist indtryk på forslagsstillerne. Og jeg må bare erkende, at det ikke har gjort det store indtryk. Men det betyder altså ikke, at jeg giver op, for jeg tror, vi har en mulighed for at finde hinanden i denne sag. Det er i hvert fald stadig væk det, der er min hensigt efter de her lidt knubbede ord fra starten.

Men vi bliver nødt til at få klare svar fra forslagsstillerne på de spørgsmål, jeg her har stillet. Hver især må svare på, hvad der skal være med, så vi kan få de afgrænsninger på plads. Når det er på plads, har vi måske et grundlag for at gå videre.

Jeg kan ikke som ansvarlig minister, desværre, sidde de juridiske problemer, der er i denne sag, overhørig, og dem må vi have afklaret, inden vi går i gang med formuleringen af et kom-

missorium. Der vil jeg selvfølgelig loyalt følge det, som flertallet lægger op til. Men jeg må bare gøre opmærksom på, at vi ikke er nået til det punkt endnu. Der er nogle ting, der på den ene måde eller på den anden måde skal afklares inden.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Dette er et parlament. I et parlament fører man samtale. Dette er en minister. Minister betyder tjener for dette parlament. Det forventer jeg ministeren ved, og derfor er ministeren naturligvis også behjælpelig på en anden måde, går jeg ud fra, efterfølgende, end med disse udsagn, der er kommet fra ministeren hidtil.

Ministeren skal selvfølgelig sige, hvad ministeren mener. Men ministeren må jo også indstille sig på, at Folketinget kan vedtage noget, som ministeren er uenig i, også noget, ministeren af sine embedsmænd får at vide måske ikke helt holder. Det kan man godt risikere, for det er Folketinget, der vedtager et beslutningsforslag.

Derfor synes jeg, ministeren skal forstå, at det er et parlament, og hvis ikke samtalen kan foregå her, skal den foregå et andet sted. Men det er altså dette parlament, der træffer beslutningen. Det håber jeg også ministeren forstår.

Der er jo ikke tale om entydighed, når man siger, at der ikke kan nedsættes en undersøgelseskommission – overhovedet ikke. Jo, Justitsministeriet har tilkendegivet det, men det gælder ikke alle jurister, heller ikke kyndige jurister, som endda har papir på, at de er kyndige. Derfor håber jeg, at vi får en helt anden diskussion efterfølgende, også efter i dag, end det, ministeren har lagt op til. Jeg synes, det er meget trist.

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Det er en alvorlig sag. Det er en alvorlig sag ikke kun i Folketinget, ikke kun i Farum Kommune, men i hele offentligheden.

Må jeg minde ministeren om, at så sent som i lederen i BT i weekenden beklikkede man også den nuværende finansministers hæderlighed i forhold til hele Farumsagen og de sager, der ellers kører om finansministeren. Det er en alvorlig sag, og derfor bør ministeren og regeringen vel også være interesseret i at få vendt hver en sten.

Kl. 14.20

Nu kan jeg så forstå, at ministeren vil vise det røde kort, og det betyder som regel, for at blive i

fodboldsproget, at der er nogle, der må forlade banen. Så jeg skal spørge ministeren, om det er ensbetydende med, at det er ministeren eller flertallet i Folketinget, der skal forlade banen, såfremt det her bliver vedtaget.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Vi har en situation med en sag, der er den mest omfattende sag, der nogen sinde har været, som omfatter kommune, amt, diverse ministerier – stort set samtlige ministerier er på en eller anden måde indblandet – alle mulige forskellige tilsynsmyndigheder, en lang række private virksomheder, organisationer og meget andet. Den er så omfattende, at ingen har overblik over, hvor omfattende den er.

Det er en sag, der medfører, at der er nogle i Farum Kommune, der er nødt til at gå fra hus og hjem, og de spørger, hvordan det kan være, at ingen bliver draget til ansvar.

Så bliver der fremsat et beslutningsforslag i Folketinget, der bliver forhandlet i et udvalg. Regeringen medvirker ikke til de forhandlinger på nogen som helst konstruktiv måde. Så kommer der brev fra ministeren om, at man ikke ønsker at følge Folketingets flertal. Så har vi debatten her i Folketingssalen, hvorefter ministeren viser det røde kort og siger, man ikke vil acceptere forslaget. Ministeren stiller en række spørgsmål til forslagsstillerne, uden at forslagsstillerne reelt får mulighed for at svare, fordi der bliver kortet af på de korte bemærkninger. Og så siger ministeren oven i købet, at vi skal prøve at finde hinanden, men hvorhenne? Når det hverken kan ske her eller under udvalgsarbejdet, hvor vil ministeren så have, vi skal finde hinanden henne?

Jeg synes, det er en meget urimelig måde at tage sig af den største sag på, der nogen sinde har været i Danmark.

Formanden:

Jeg vil gerne for en ordens skyld understrege, at der er ingen, der bliver kortet af, der er ingen debat, der bliver afskåret. Jeg skønner bare, at nu er tiden inde til, at vi kommer tilbage til ordførrækken. Der skal selvfølgelig gives svar på alle spørgsmål, inden debatten slutter. Det er et spørgsmål om balance i debatten.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg bruger da også gerne den første time her og mere på en debat om debatten end en debat om

forslaget. Det har jeg ingen problemer med, for jeg synes også, det er vigtigt, vi får det principielle på plads.

Hr. Aage Frandsen sagde, at et parlament er et sted, hvor man fører samtale, og at en minister er en tjener. Det er helt rigtigt, og en justitsminister er retfærdighedens tjener. Det betyder altså også, at en justitsminister har en pligt til at sørge for, at tingene foregår på en ordentlig juridisk måde i overensstemmelse med gældende lovgivning, og at principielle og retssikkerhedsmæssige hensyn er noget, som inddrages i lovgivningsarbejdet. Det må jeg sige.

Hr. Thomas Adelskov spurgte, hvad det så betød, at det røde kort nu er blevet vist. Det røde kort blev vist i forhold til, at vi skal respektere lovgivningen. Det blev vist i forhold til, at der er nogle principielle og nogle retssikkerhedsmæssige spørgsmål, f.eks. om en embedsmand, der muligvis har en verserende straffesag. Skal den embedsmand være forpligtet til at vidne i en undersøgelseskommission uden at have de rettigheder, som han ville have, hvis han alene var genstand for en strafferetlig undersøgelse? Det er et af den slags spørgsmål, som vi skal have en ordentlig afklaring af, og som dette forslag i hvert fald ikke giver noget udtømmende svar på.

Jeg mener altså, at retssikkerhed ikke er noget, man sådan skalter og valter med, fordi vi har en meget stor sag, som selvfølgelig skal undersøges til bunds. Men det betyder altså ikke, at vi kan gå på kompromis med de her helt væsentlige ting.

Fru Line Barfod er ind på, hvad den videre proces bliver. Nu har jeg klart tilkendegivet nogle steder, hvor der er problemer i forhold til gældende lovgivning, og hvor jeg mener, vi bliver nødt til at have klarhed over, hvad det er, forslagsstillerne mener. Det er sådan set ikke, fordi det er så vanskeligt. Jeg har bare behov for nogle klare svar.

Så forestiller jeg mig sådan set, at jeg meget gerne sender det her over til udvalget til behandling, og så må vi derefter finde ud af, hvordan den videre proces bliver. Jeg kan helt sikkert garantere for, at det ikke er i min interesse som justitsminister at nedsætte en kommission, hvor man fra starten føler, at hele grundlaget for den er fuldstændig fejlagtig.

Derfor mener jeg, at det er i vores alle sammens interesse, at vi får afklaret de værste problemer, og det må meget, meget gerne ske i dag. Men tilbage står altså også, og det bliver jeg også

nødt til at sige, at uanset at vi får nogle klare svar fra forslagsstillerne, er det fortsat regeringens opfattelse, at det havde været bedre at afvente politiets og anklagemyndighedens arbejde, inden man overhovedet gik ind i en diskussion om, hvorvidt det var nødvendigt at nedsætte en undersøgelseskommission, fordi vi på mange måder gør det uden at have ordentlig klarhed over tingene.

Formanden:

Fru Birthe Rønn Hornbech som ordfører.

Kl. 14.25

Birthe Rønn Hornbech (V):

I Venstre ønsker vi hver en sten vendt i Farumsagen. Det er derfor, vi stemmer imod forslaget.

Der er allerede flere myndigheder udvalgt, der er i færd med at vende en del af stenene i sagen. Det arbejde skal en kommission på den ene side ikke stå i vejen for, på den anden side ønsker vi ikke dobbeltarbejde. Hvis forslagsstillerne virkelig ønsker hver en sten vendt, så må man være enig med Venstre i, at det kræver, at man først ved, hvilke sten der mangler at blive vendt. Ellers bliver alt jo ikke undersøgt.

Og da bagmandspolitiet, hvis pligt det er at vende mange af sagens sten, ikke er færdige med deres efterforskning, siger det sig selv, at ingen af os aner, hvor mange sten bagmandspolitiet og derefter domstolene vil vende. Derfor ved vi overhovedet ikke på nuværende tidspunkt, hvad der er tilbage til en undersøgelseskommission. Derfor er det et helt forkert tidspunkt at nedsætte en undersøgelseskommission på.

Læser man beslutningsforslagets elementer, må man konstatere, at de fleste punkter, der nævnes, er elementer, som en anklagemyndighed skal kulegrave og må formodes allerede at være i gang med at kulegrave. At det forholder sig sådan, kan enhver med blot en lille smule indsigt i strafferet sige sig selv.

Dertil kommer, at forslagsstillerne har formuleret kommissionens arbejde så udflydende og så generelt, at det er helt tydeligt, at forslagsstillerne slet ikke har været i stand til at adskille tingene. En så udflydende beskrivelse lever ikke op til de præcise krav, lovgivningen stiller til kommissorium.

Jeg synes, flertallet skulle fundere over, hvad det er, man bevæger sig ud i, hvis man vil forsøge at tvinge en minister til at handle i strid med lovgivningen. Jeg kan høre her, at man gør me-

get ud af, at flertallet har magten, men det er ikke det samme som, at flertallet har retten.

Det er klart, at bagmandspolitiet ikke nødvendigvis skal forfølge de mange sidespor, som fører ud til firmaer, tilsynsmyndigheder og ministerier, embedsmænd og politikere. Der vil sikkert i sagen være implicerede personer, der, uden at de har pådraget sig et strafferetligt ansvar, meget vel ved deres handlinger og undladelser og medviden kan have medvirket på en dybt kritisabel måde.

I en politisk og administrativ gigantaffære som Farumsagen kan det meget vel vise sig, at det er kortlægningen af alle disse sidespor, der i langt højere grad end den individuelle straffesag mod hr. Peter Brixtofte kan give offentligheden svar på, hvad det egentlig er, der er foregået. Det skal selvfølgelig frem i lyset, men det kommer jo netop ikke frem i lyset på denne måde.

Mange af disse ikkestrafferetlige elementer er politiet jo nødvendigvis også nødt til at behandle under efterforskningen eller i hvert fald strejfe. Også anklagemyndighedens og politiets viden om ikkestrafferetlige momenter kan være en nødvendig forudsætning for, at anklagemyndigheden kan tage stilling til tiltalsspørgsmålet og domstolene senere kan afgøre skyldsspørgsmålet. Derfor kan tingene i øjeblikket ikke skilles ad.

Hvis en undersøgelseskommission skal gå i gang nu, ja, så skal man altså producere kopier af bagmandspolitiets 70 flyttekasser med bilag, der blev beslaglagt og kopieret, og hvad der siden er kommet til af titusindvis af sider. Erfaringerne viser jo, at Nørrebroundersøgelsen varede 5 år, og PET-kommissionen, der er nedsat for flere år siden, er overhovedet ikke færdig med sit arbejde.

Dertil kommer, at forslagsstillerne jo selv nævner en anden meget væsentlig vanskelighed for en kommissions arbejde nu. Alle personer, som forslagsstillerne forestiller sig afhørt, kan jo slet ikke tvinges til at afgive forklaring for kommissionen, for de må antages at kunne blive eller allerede være sigtet af bagmandspolitiet. Derfor må kommissionen standse sit arbejde, næsten før den er kommet i gang, og den smule arbejde, der vil komme ud af det, må foregå for lukkede døre, fordi behandlingen af de momenter, der indgår i en straffesag, der ikke er afsluttet, selvsagt ikke kan foregå for åbne døre uden at påvirke straffesagen.

Megen vægt har også den indvending, som professor Jens Peter Christensen har givet ud-

tryk for – jeg er helt enig – nemlig at en undersøgelseskommission ikke, mens straffesagen vareser, kan begynde at bedømme de samme spørgsmål, som domstolene enten skal bedømme i sagen eller i hvert fald er nødt til at vurdere på den ene eller den anden måde som en forudsætning for stillingtagen til skyldsspørgsmålet. Vi har faktisk uafhængige domstole i Danmark.

Jeg tror ikke på, at den undersøgelseskommission nogensinde kommer i gang. Den må starte med at indstille sit arbejde, også i respekt for domstolenes uafhængighed.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg undrer mig over, at specielt SF og Enhedslisten, der ellers altid ved festlige lejligheder hylder åbenhed og retssikkerhed for de undersøgte personer og hylder domstolens uafhængighed, har villet fremsætte sådan et forslag, der i den grad bryder med elementære retsprincipper i dansk ret.

Kl. 14.30

Venstre stemmer imod, at der nedsættes en undersøgelseskommission nu.

Svend Auken (S):

Skulle man følge den argumentation, vi har hørt, ville det indebære, at Folketinget var ude af stand til at undersøge et stort samfundsproblem, en kæmpeskandale.

Hvis nogle journalister først havde skrevet en kritisk artikel, og politiet derefter havde sagt, at nu ville de undersøge, om der var grund til at gøre et strafferetligt ansvar gældende, skulle Folketinget så vente, indtil man havde overstået alle disse undersøgelser og overvejelser i politiet? Skulle Folketinget, borgerne i Farum og andre mennesker ikke have mulighed for at kende sandheden tidligere? Står journalister og politifolk over Folketinget?

Jeg synes, journalisterne har gjort en fantastisk indsats i denne sag, og politiet er sammen med anklagemyndigheden i gang med en undersøgelse, som jeg har fuld tillid til vil blive varetaget på en god måde. Men det løser jo overhovedet ikke det overordnede problem, nemlig at lære sandheden om Farum at kende: Hvordan kunne det gå til?

Vi skal forklare de 18.000 mennesker i alle aldre, der bor i Farum Kommune, at de nu har påtaget sig en ekstra årlig regning på mange, mange tusinde kroner og sidder med huse, der ikke kan sælges. De sidder og spørger sig selv: Hvordan kunne det gå til, at man kunne tømme en hel kommune for værdier? Så er svaret fra regeringens side, at af hensyn til en eventuel straf-

fesag mod en, to eller tre personer kan det ikke komme for en dag.

Jeg er sikker på, at Richard Nixon i sin tid ville have været lykkelig, hvis han havde haft den nuværende justitsminister ved sin side under Watergate-sagen. Her var der jo en politiuundersøgelse og en retssag mod dem, der rent faktisk havde foretaget indbruddet, men samtidig med det gennemførte det amerikanske senat en undersøgelse af Watergate-sagen, hvor det hele kom for en dag, fordi der var vidnepligt for Senatet. Men det, vi her får at vide, er, at sandheden om Farum ikke skal komme ud før i 2010.

Farum er et specielt tilfælde. Jeg tror, alle i Danmark kan huske, hvordan Farum blev ud-råbt som verdens bedste kommune med verdens bedste borgmester, hvordan den næsten blev et sidestykke til Mekka og Medina i den islamiske verden for liberale pilgrimme. Det var stedet, man skulle tage til. Så sent som tidligere i år sagde finansministeren, at bare man andre steder gjorde som i Farum, var der milliarder at spare – milliarder at spare! Der blev holdt pressemøder, der blev skrevet bøger, og der blev gjort, jeg ved ikke hvad, af reklame for Farum.

Men da så det hele alt sammen viste sig at være et korthus, at det alt sammen viste sig at hvile på kreativ bogføring, vennetjenester, fortelser, svigt fra myndighedernes side, og jeg ved ikke hvad, ville man pludselig overhovedet ikke tale om Farumsagen mere. Så var det kun Peter Brixtofte, man var efter. Så stillede de folk, som tidligere havde rost Brixtofte til skyerne, sig op ved håndvasken i en lang række og sagde: Nu er et ham, der skal straffes, nu er det ham, der skal undersøges.

Forslagsstillerne har ikke det ønske at straffe Peter Brixtofte eller straffe nogen person. Vores ønske er at kende sandheden.

Ministeren har stillet tre spørgsmål, og jeg kan svare på det sidste spørgsmål først. Hvis der er uklarheder i teksten, er det klart, at de ikke er tilsigtede, og så vil vi selvfølgelig rette dem til.

Hvad angår dobbeltundersøgelse, har hr. Poul Nødgaard, og jeg tror også hr. Aage Frandsen og fru Line Barfod, allerede henvist til, at der er et stort felt at undersøge. Vi ved, at anklageskriftet – det tror jeg ministeren vil kunne bekræfte over for Folketinget – vil foreligge i løbet af få måneder, og at der ved den praktiske tilrettelæggelse af undersøgelsen er alle muligheder for at tilrettelægge den sådan, at man undgår dobbeltundersøgelse.

Endelig spørgsmålet med hensyn til afgrænsning. Her har ministeren selv som et af sine væsentligste argumenter for, at det var umuligt at lave denne undersøgelse, henvist til, at anklagemyndigheden jo ikke på forhånd kunne afgrænse sin undersøgelse, for man vidste jo ikke, hvad der kunne komme frem undervejs; og hvordan skulle Folketinget så på forhånd...? Vi er indstillet på en dialog, og selvfølgelig vil vi gerne være med til at skære tingene til på en ordentlig og anstændig måde.

Kl. 14.35

Jeg forstår ikke, at ministeren, Venstre og De Konservative ikke for længe siden har taget imod vores tilbud om at sætte os sammen omkring et bord og finde ud af, hvordan det her kan gøres på en ordentlig måde. Man kan ikke befri sig for den tanke, at det drejer sig om at trænerne opklaringen af denne sag så lang tid som overhovedet muligt. Det tror jeg personlig ikke er justitsministerens ønske, men det er det indtryk, der efterlades.

(Kort bemærkning):

Birthe Rønn Hornbech (V):

Hvorfor bliver hr. Svend Auken ved med at tale om det runde bord, vi skal sætte os rundt om? Hvad har Socialdemokratiet imod åbenhed og forhandlinger her i Folketingssalen? Det er faktisk det, vi foretrækker.

Nu vil jeg bede hr. Svend Auken helt konkret bevise sin påstand om, at han ønsker en dialog. Foreløbig viser hr. Svend Aukens attitude, at han ikke engang gider høre efter, hvad andre partier siger her fra talerstolen, men lad os begynde dialogen nu. Svar først på ministerens spørgsmål og nævn så bare fem ting, som hr. Svend Auken med sikkerhed ved, at politiet og bagmandspolitiet ikke tager sig af, og som hr. Svend Auken vil skrive ind i et kommissorium – bare fem konkrete ting! Jeg tror ikke, hr. Svend Auken kan svare konkret, og jeg tror heller ikke, han ønsker den dialog, men nu får han i hvert fald chancen.

Så vil jeg også spørge de andre forslagsstillerne, specielt fru Line Barfod og hr. Aage Frandsen: Jeg hørte hr. Svend Auken tale om, at i Watergate-sagen skulle man afgive forklaring under vidnepligt over for Senatet. Er det blevet SF's og Enhedslistens politik, ligesom det åbenbart nu er Socialdemokratiets, at gå ind for selvinkriminering i dansk retspolitik?

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg tror, fru Birthe Rønn Hornbech har ret i, at det ikke er med hende, man først og fremmest kan føre denne dialog, og det var også derfor, jeg sagde, at jeg henvendte mig til ministeren.

Det har altid været sådan, når der er foretaget undersøgelser – jeg tror, alle ministre har prøvet det – at der først har været diskussioner om, hvorvidt der skulle laves undersøgelser, og her har regering efter regering lagt vægt på, at den selv ville medvirke til at få undersøgt tingene til bunds. Her er det første gang, det sker, at man ikke gør det.

Jeg synes, det er helt fint, at man ved siden af udvalgsdiskussionerne og ved siden af diskussionerne i Folketinget har forhandlinger mellem de politiske partier og regering. Det er vores normale måde at arbejde på, det var den, jeg appellerede til, at vi fortsatte med, og hvis justitsministeren ikke tager fru Birthe Rønn Hornbech med til mødet, bliver vi ikke uvenner af den grund.

Så vil jeg endelig sige angående spørgsmålet om vidnepligt, at undersøgelseskommissioner er et modstykke til egentlige parlamentariske kommissioner, og det synes jeg man skal holde sig for øje. Jeg tror ikke, man får sandheden frem fra f.eks. underordnet personale i private virksomheder eller kommunale forvaltninger, medmindre de kan henvise til, at de udtaler sig under vidnepligt, og det er derfor, det er et så nødvendigt led i arbejdet på at komme frem til sandheden, at man har dette med.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jamen det gik jo, som det måtte gå. Hr. Svend Auken førte sit eget bevis for, at han ikke ønsker en dialog og ikke evner at svare på de spørgsmål, jeg har stillet, og de spørgsmål, som justitsministeren har stillet.

Hr. Svend Auken har nu dokumenteret, at han ikke er i stand til at komme med ét eneste konkret moment af præcis karakter, der opfylder lovens krav om et konkret kommissorium. Men han vil godt spille med musklerne og bruge 90 mandater til at overveje at tvinge en minister til at gøre noget imod lovens bestemmelser uden overhovedet selv at ville bistå ved afgrænsningen af et kommissorium. Det er sølle – ja, det er mere end sølle af hr. Svend Auken!

Formanden:

Så er det hr. Poul Nødgaard som ordfører.

Poul Nødgaard (DF):

Dansk Folkparti er medforslagsstiller på det beslutningsforslag, der fremlægges for Folketinget her i dag, og som skal munde ud i, at der nedsættes en undersøgelseskommission i Farumsagen.

Lad mig sige med det samme, at vi er stolte af at være medforslagsstillere. Det er et meget stort skridt at tage, det er vi de første til at indrømme, og det er også et meget stort økonomisk og kostbart skridt. Men hvis det ikke er gået op for justitsministeren, er det også nødvendigt i betragtning af, som det også er nævnt heroppefra af andre, at der faktisk er tale om danmarkshistoriens største kommunalpolitiske skandale.

Kl. 14.40

Jeg har trods alt levet et vist antal år – det kan man se på mig – og jeg har oplevet mange små og store kommunale skandaler. Men jeg har aldrig oplevet en sag mage til denne her, og jeg synes egentlig, at ministeren helt undervurderer Farum Kommunes befolkning.

Er ministeren overhovedet klar over, hvis hun følger med i dagspressen, at skatten i Farum Kommune forhøjes fra januar 2003, når man har fået de nye skattekort, med 3,2 pct. på grund af de ting, der er sket i Farum? Er ministeren klar over, at det for en gennemsnitsfamilie i Farum Kommune kan betyde en ekstra skat på måske 3.000-4.000 kr. om måneden, så familien skal tjene 11.000-12.000 kr. mere for at kunne betale de 3.000 kr. ekstra i skat? Og er ministeren klar over, at institutionspladser og lignende også stiger ganske betragteligt i Farum Kommune?

Borgerne i Farum Kommune har i hvert fald et berettiget krav på, at vi her i Folketinget tager hånd om denne sag, men jeg mener i øvrigt, at hele Danmarks befolkning har et berettiget krav på det. Jeg taler i hvert fald med en hel del mennesker – jeg bor jo ude på landet, og her står vi tit ved havelågerne og taler med hinanden – og der er altså mange, som ikke kan forstå, at der ikke allerede er sket noget mere konkret i Farumsagen. Man snakker og snakker derinde i Folketinget, men hvad sker der egentlig?

Derfor har jeg også været meget bedrøvet over, som jeg sagde i et tidligere kort indlæg til ministeren, at ministeren har blokeret for, at vi kom i gang med et samarbejde om sagen. Det kunne ministeren have gjort for længst, men der er måske travlt med meget andet, som ministe-

ren finder mere væsentligt. Men nu håber jeg i hvert fald, at justitsministeren har set skriften på væggen. Vi skal videre i denne sag, og vi accepterer ikke fra Dansk Folkepartis side, at man alene kører en undersøgelse ved bagmandspolitiet.

Når undersøgelseskommissionen kommer i gang, har jeg tiltro til, at de dygtige jurister, der sidder i både bagmandspolitiet og undersøgelseskommissionen, er i stand til at kunne definere den eventuelle gråzone, der måtte være, og hvor der kan være lidt tvivl om, hvorvidt det går til den ene eller den anden side. Det er trods alt derfor, de har den store juridiske eksamen.

Afslutningsvis vil jeg sige – ikke fordi jeg synes, der er grund til at forlænge debatten, for vi har haft både de korte bemærkninger og også andre indlæg – at jeg har været meget trykket over den tale, ministeren holdt heroppefra. Ministeren sagde direkte, at det beslutningsforslag, vi fremsætter, er lovstridigt. Jeg synes ikke, ministeren har bragt konkrete beviser på det, men det kan jo komme an på en prøve, og derfor vil jeg godt endnu en gang sige til ministeren, at jeg tror, det ville være utrolig klogt at arbejde konstruktivt med i denne sag. Jeg kigger ministeren lige i øjnene, for det kan altså blive aktuelt med en konfrontation mellem justitsministeren og et flertal her i Folketinget, hvis vi skal opleve noget lignende som det, vi oplevede under ministerens indlæg, som var – jeg bruger måske et lidt stærkt udtryk – en gang nedrakning af det forslag, vi har fremsat. Det er helt urimeligt over for et flertal i Folketinget.

Ministeren har kendt vore tanker i uger, i måneder, så nu håber jeg, ministeren har set skriften på væggen. Nu skal der ske noget i denne sag. Jeg vil ikke komme ind på alle de mange mærkværdige ting, ministeren bragte frem i sin tale, men når jeg kommer op på mit kontor, vil jeg tage en udskrift af, hvad ministeren har sagt, og så skal jeg nok konkret komme ind på de enkelte dele.

Jeg var langtfra enig med ministeren i de ting, hun bragte frem. Jeg ved godt, at hun også er under et juridisk pres, men der er jo ingen, der siger, at juristerne er de eneste her i verden, der har viden om alting. Vi er trods alt også nogle med begge ben på jorden, der kan se nogle jordnære ting, og man kan ikke altid med hundrede procents sikkerhed slå op på en paragraf og helt præcist sige, om den er i overensstemmelse med det ene eller det andet.

En gang imellem skal der også noget sund bondefornuft til, og det er den, jeg mener, at bl.a.

Dansk Folkeparti repræsenterer i dag ved at være med på dette forslag, som jeg så også mener må nyde fremme. Jeg har ikke drøftet det med de øvrige forslagsstillere, men vi er i hvert fald indstillet på, at sagen skal igennem Folketinget, inden vi går på juleferie; det er der ikke skygge af tvivl om. Hvis ministeren har behov for et møde inden helligdagene, er vi i hvert fald parat til at stille op. Det er helt oplagt, for jeg mener ikke, vi må spilde én eneste dag i denne sag.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Nu er det vist hverken ministerens eller regeringspartierne ordføreres skyld, at forslaget ikke blev førstebehandlet den 1. november, som der var lagt op til.

Hr. Poul Nødgaard er meget fortørnet over, at ministeren rakker ned på forslaget. Jeg vil godt sige, for at der ikke skal være nogen som helst tvivl: Venstres folketingsgruppe står hundrede procent bag det, ministeren har sagt. Naturligvis rakker vi ned på et forslag, når det er et elendigt forslag.

Kl. 14.45

Hvis hr. Poul Nødgaard er interesseret i at høre efter, sagde hr. Poul Nødgaard før, at folk siger, at der snakkes og snakkes. Ja, det er lige præcis det, forslagsstillerne gør, for loven om undersøgelseskommissioner er karakteriseret ved, at den forlanger noget konkret.

Så kom med noget konkret, hr. Poul Nødgaard. Besvar de spørgsmål, jeg har stillet, og besvar de spørgsmål, justitsministeren har stillet. Hvis hr. Poul Nødgaard ikke kan komme med nogen konkrete elementer, som helt konkret skal indgå i kommissoriet, vil jeg have lov at sige, at så er dette sammenrend af den yderste højrefløj og venstrefløjen ikke andet end magtens grimme fjæs, der har vist sig her i dag og er parat til at bøje retten.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Nu plejer det ikke at ligne fru Birthe Rønn Hornbech at tage sådanne ukultiverede ord i sin mund, men det har hun altså fundet anledning til i dag, fordi hun tilsyneladende ud fra den meget store juridiske viden, som hun mener, hun besidder, er rimelig ophidset over, at dette forslag er kommet frem.

Jeg vil gerne lige sige her fra Folketingets talerstol, for at der ikke skal være nogen tvivl, at

når forslaget ikke kom til behandling den 1. november, men blev udsat til i dag, er det, fordi en af ordførerne på sagen – ikke mig selv – var sygemeldt på det tidspunkt, og derfor bad vi om at få det udsat. Det er almindelig praksis her i Folketinget, hvis der er vigtige sager, hvor ordføreren gerne vil være til stede. Så plejer vi at snakke om det, så jeg går ikke ud fra, at det kan give fru Birthe Rønn Hornbech nogen problemer. Jeg synes, det var en meget medmenneskelig beslutning at træffe.

Jeg har noteret mig og er vidende om, så det behøver fru Birthe Rønn Hornbech overhovedet ikke oplyse mig om, for det er helt klart, at Venstres folketingsgruppe står bag afvisningen af forslaget. Det er jo klart, at når regeringen står sammen med justitsministeren, gælder det begge partierne. Jeg har trods alt været i Folketinget i 12 år, så det behøver jeg ikke at blive belært om af fru Birthe Rønn Hornbech. Jeg synes bare, Venstres folketingsgruppe ser helt forkert i denne sag, og jeg forestiller mig, at hvis jeg kunne få lov at optræde for hele Venstres folketingsgruppe og forklare sammenhængen i sagen, så er jeg sikker på, at et flertal i gruppen ville få en anden indstilling.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jamen selvfølgelig udviste vi da medmenneskelighed og gik med til, at sagen skulle udsættes i 3 uger. Vi synes bare, det er lidt flot nu at komme og sige, at nu må der ikke spildes én eneste dag, og nu skal forslaget gennemføres inden jul. Det kunne være, vi andre blev syge, hvad ved vi om det?

Og så vil jeg godt igen spørge hr. Poul Nødgaard: Hvornår begynder dialogen? Hvornår begynder den helt konkret? Hvornår begynder hr. Poul Nødgaard at nævne bare ét element af så konkret karakter, at det kan bruges i et kommissorium? Hvornår begynder hr. Poul Nødgaard på det?

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Hvis fru Birthe Rønn Hornbech havde studeret sine papirer oppe på sit kontor, ville hun have set, at Udvalget for Forretningsordenen er indkaldt til møde i dag, 5 minutter efter at den sidste sag på Folketingets dagsorden er færdigbehandlet. Her kommer hele denne sag til behandling, og når der efterlyses en dialog, kunne man passende starte dialogen på det møde.

Vi har talt sammen om sagen mange gange tidligere, og fru Birthe Rønn Hornbech, der var formand for underudvalget, protesterede ikke imod, at vi skrev en beretning og sendte den over til Justitsministeriet; ikke et ord lød der på det udvalgs møde, hvor det skete. Så fik vi trukket sagen over i Justitsministeriet, og jeg troede, at alt kørte på skinner, som det skulle. Men så fandt man pludselig ud af, at fru Birthe Rønn Hornbech sikkert har hjulpet justitsministeren med at finde ud af, at sagen skal tilbage til Folketinget.

Der blev ikke nævnt ét eneste ord om det i det afsluttende møde i Udvalget for Forretningsordenen, selv om det havde været et passende sted, hvor fru Birthe Rønn Hornbech kunne have sagt: Vi, altså Venstre, ønsker denne sag i Folketinget. Så tror jeg, vi allerede på det tidspunkt havde taget det ad notam og ført den i Folketinget.

Jeg synes, fru Birthe Rønn Hornbech har stillet sig på samme side som justitsministeren og har været med til at blokere for en ordentlig udgang af denne sag. Men fru Birthe Rønn Hornbech skal vide én ting: sagen bliver gennemført, hvad enten Venstre vil det eller ej.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg kan høre på hr. Poul Nødgaard, at det fortsat skal være for lukkede døre. Den befolkning, som Dansk Folkeparti altid påberåber sig at være fortaler for, må altså ikke vide, hvad der foregår.

Om nogen tid, når vi skal i Udvalget for Forretningsordenen, kan hr. Poul Nødgaard altså svare på det hele, men her i Folketingssalen kan han ikke, for den danske befolkning må ikke få at vide, hvad Dansk Folkepartis svar er. Det synes jeg er meget interessant i en sag, som hr. Poul Nødgaard nærmest kalder danmarkshistoriens største sag.

Lad mig så sige, at alt dette med, at Venstre og andre i Udvalget for Forretningsordenen ikke skulle have protesteret, er jo en lodret usandhed. Det fremgår fuldkommen klart af vores beretningsbidrag, ligesom vi har udtalt til dagspressen, at vi vil køre sagen for åbne døre, og at vi vil have forhandlingen her i Folketinget. Men jeg kan forstå, at Dansk Folkepartis argumentation og ideer ikke tåler dagens lys. Det skal stadig væk foregå for nedrullede gardiner i et udvalgs-værelse.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Jeg synes, det er rimelig stærke ord, fru Birthe Rønn Hornbech tager i sin mund.

Den danske befolkning kan på ethvert tidspunkt gøre sig bekendt med, hvad der står her i beslutningsforslag nr. B 2. De ting, vi ønsker undersøgt, står remset op pind for pind: Hvorfor svigtede tilsynsrådet? Hvorfor svigtede skiftende indenrigsministre? Hvorfor svigtede den ene og den anden instans, som skulle føre tilsyn med alle de ting? Det står nøjagtigt beskrevet.

Det, vi sætter os til umiddelbart efter mødet, er simpelt hen at lægge en køreplan for det videre arbejde. For min skyld kunne mødet sagtens finde sted i offentlighed, for der sker det, at formanden sætter sig for bordenden, og så går vi i gang med at vurdere, hvordan vi kommer videre med sagen. Det står beskrevet i forslaget, og alle – også de mange tilhørere, der sidder på pladserne i øjeblikket – kan bagefter gå ud og få udleveret B 2, som nøjagtigt beskriver, hvad det er, forslagsstillerne vil.

Jeg står komplet uforstående over for det her, men det er jo fru Birthe Rønn Hornbechs sædvanlige måde: når der er noget, der ikke passer hende, bruger hun de argumenter, at nu skal det foregå for lukkede døre, for ligesom at sælge til befolkningen: Uha, nu foregår der et eller andet, der ikke tåler at se dagens lys!

For min skyld kan vi arbejde fuldstændig åbent i denne sag, og det har vi villet hele tiden. Vi har aldrig lagt skjul på, at sagen skal kulegraves, og at hver en sten skal vendes.

Formanden:

Så er det hr. Knud Erik Kirkegaard som ordfører.

Knud Erik Kirkegaard (KF):

I sidste folketingssamling har jeg ved flere lejligheder, også her fra denne talerstol, på Det Konservative Folkepartis vegne understreget alvorren i de bizarre begivenheder, som har fundet sted i Farum Kommune gennem en årrække. Regningen betales nu af skatteyderne i kommunen gennem en kraftig forhøjelse af både indkomstskatten og grundskatterne kombineret med en stribe nedskæringer i serviceniveauet. Jo, det er en alvorlig sag for borgerne i Farum Kommune, men det er også en belastning for det kommunale selvstyre og dermed for alle kommuner i landet.

Som bekendt har vi i Danmark et udstrakt decentralt styre, hvor beslutningerne tages så tæt

på borgerne som muligt. Det er en god og en rigtig måde at træffe beslutninger på, og derfor er der god grund til at være opmærksom på, om der er nogen systemfejl i den måde, vi har indrettet det kommunale selvstyre på. Det er slemme nok, at det er gået galt i Farum, men bliver vi udsat for lignende forhold i en anden kommune, vil det simpelt hen være en katastrofe. Derfor er det utrolig væsentligt at få afdækket eventuelle systemfejl og få dem rettet.

Af hensyn til retsbevidstheden er det naturligvis også helt centralt, at eventuelle strafbare handlinger begået af kommunalpolitikere eller embedsmænd bliver undersøgt og retsforfulgt. Det er naturligvis baggrunden for, at der allerede er sat en række undersøgelser i gang for at få belyst begivenhedsforløbet, først og fremmest af bagmandspolitiet, men også af Indenrigsministeriet og tilsynsrådet, hvortil kommer Farum Kommunes egne undersøgelser. Fremadrettet har ministeren nedsat det såkaldte Jens Peter Christensen-udvalg, som netop har til opgave at få afdækket eventuelle systemfejl og på denne baggrund foreslå ændringer, som i videst muligt omfang kan forhindre en gentagelse af Farumsagen.

Der er en formulering, der har været anvendt utallige gange i debatterne om Farumsagen, nemlig formuleringen: Hver en sten skal vendes. Vi i Det Konservative Folkeparti er fuldstændig enige i denne målsætning, men vi er ikke enige i, at det på nuværende tidspunkt vil være hensigtsmæssigt at nedsætte en undersøgelseskommission, sådan som forslagsstillerne lægger op til.

En udførlig begrundelse for afvisning af en undersøgelseskommission på nuværende tidspunkt findes i mindretalsudtalelsen fra V og K i betænkningen over B 84 fra sidste samling. Jeg har konstateret her i dag, at forslagsstillerne åbenbart ikke har læst vores mindretalsindstilling i beretningen, men det vil jeg så anbefale at man gør, for her findes argumentationen fuldt og helt.

Kl. 14.55

Begrundelserne er fortsat dækkende, og jeg skal således tillade mig at henvise til denne udtalelse og blot nøjes med at gøre opmærksom på hovedindvendingen mod undersøgelseskommissionen, der bl.a. skal undersøge nogle af de samme forhold som bagmandspolitiet. En sådan dobbeltundersøgelse vil utvivlsomt afstedkomme alvorlige forviklinger. Konsekvensen kan sagtens blive, at nogle sten netop ikke bliver

vendt, hvorimod andre sten kan blive vendt indtil flere gange.

Vi vil gerne være med til at drøfte betimeligheden af en undersøgelseskommission, når bagmandspolitiet er færdig med sine undersøgelser og konklusionerne er draget, men ikke før dette er tilfældet, og derfor afviser vi forslaget.

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg deler helt vurderingen af Farumsagen som den største kommunalpolitiske skandale, vi har oplevet. Man må have ondt af borgerne i Farum, der er ført bag lyset af borgmester og byråd og muligvis af embedsmænd, og som nu betaler en høj pris i form af højere skatter, lavere service og huse, der falder i pris, og derfor er jeg også tilhænger af, at vi skal til bunds i Farumsagen. Men spørgsmålet er så: Hvordan gør man bedst det?

Hvorfor er det ikke en god idé at nedsætte en undersøgelseskommission? Det er det ikke, fordi der verserer en straffesag, som vi ikke kender omfanget af, og vi kender derfor heller ikke omfanget af, hvad en undersøgelseskommission skal beskæftige sig med. Det er ikke muligt i dag at angive de nærmere bestemte forhold, som en undersøgelseskommission skal beskæftige sig med, når vi ikke kender straffesagens omfang. Det er den ene betragtning.

Den anden betragtning er, at jeg synes, der i debatten er en underlig tendens til at sige, at en straffesag er ingenting. En straffesag er tilfældigvis den skarpeste kniv i skuffen. I en straffesag går man anderledes til stålet, for nu også at tale lidt fodboldsprog fra min side, end man gør i en undersøgelseskommission. I en straffesag kan man også tillade sig at være skrappe i sin vurdering af bestemte forhold, fordi der i en straffesag er en forsvarer og retsgarantier for den anklagede, hvad der jo ikke er i en undersøgelseskommission. Derfor må undersøgelseskommissionen være mere tilbageholdende med sine vurderinger.

Endelig er det mig helt ubegribeligt, at forslagsstillerne ikke kan indse, at hvordan man end vender og drejer dette her, er der jo ingen mulighed for, at undersøgelseskommissionen kan blive færdig, før straffesagen er færdig. Forestillingen om, at man ved at nedsætte en undersøgelseskommission sikrer en særlig hurtig behandling, er simpelt hen forkert. Undersøgelseskommissionen bliver ikke færdig, før straffesagen er færdig. Jeg kan slet ikke se, hvordan det skulle kunne lade sig gøre.

Dernæst er det jo også sådan, at en undersøgelseskommission jo ikke er noget hurtigt instrument. Undersøgelsen af Nørrebrosagen tog 6 år, og forestillingen om, at nu nedsætter vi undersøgelseskommissionen og hu hej, så er vi færdige med Farumsagen og har rede på alting, er jo en stor illusion.

Jeg er glad for, at denne sag kommer til debat i salen ved denne lejlighed, og lad os så, når vi kommer til anden behandling af beslutningsforslaget og også imellem første- og andenbehandlingen, se at komme til bunds i nogle af spørgsmålene.

Ét spørgsmål vil jeg gerne fremhæve; det har ministeren allerede gjort, og det vil jeg også gerne gøre. Det fremgår af beslutningsforslaget, at undersøgelseskommissionen ikke skal gennemføre retlige vurderinger, men det fremgår samtidig, at den skal undersøge, om der er mulighed for at gøre retligt ansvar gældende over for nogle embedsmænd. Spørgsmålet er, om man overhovedet kan gøre retligt ansvar gældende, for det hviler jo på retlige vurderinger. Med andre ord: Beslutningsforslaget er ekstremt uklart på dette punkt.

Jeg har hørt flere talere sige, at dette her også er en vigtig politisk sag i betragtning af, at finansministeren har været nævnt. Til det vil jeg gerne sige, at det altså også er en vigtig sag for de embedsmænd, det drejer sig om her. Det har sådan set ikke noget med politik at gøre, det er et spørgsmål om at sikre dem en behandling, hvor der er retsgarantier.

Kl. 15.00

Og derfor mener jeg virkelig, at flertallet har pligt til at gøre gældende, gøre rede for, hvad det egentlig er, man mener her, når man på den ene side ikke skal lave retlige vurderinger, men på den anden side skal undersøge via en undersøgelseskommission, hvordan det forholder sig med embedsmændene. Kan vi dog ikke få klarhed på det punkt?

Line Barfod (EL):

Farumsagen drejer sig om en kommune, der af mange i mange år og i flere lande blev udråbt til at være mønsterkommune, men som, da man dykkede ned under overfladen, viste sig i stedet at være en mønsterkommune.

Det er vigtigt, at de, der strafferetligt kan drages til ansvar, også bliver draget til ansvar. At de, som man kan bevise har overtrådt straffeloven, også får den straf, der passer til deres forbrydelse. Men der er også alle dem, der ikke har

begået en overtrædelse af straffeloven, men som har et politisk medansvar for, at det har kunnet få lov at udvikle sig i det omfang. Og de skal drages politisk til ansvar.

Og så skal vi have afklaret, hvordan det kunne gå for sig. Hvad er det, der er galt med vores system, siden der kunne være en sådan kommune, hvor retten ophørte, når man kom til kommunegrænsen? Og vi skal sørge for, at vi gør, hvad vi kan, for at det ikke kan gentage sig i andre kommuner.

For at sikre, at de, der har et politisk ansvar, bliver draget politisk til ansvar, og for at sikre, at vi får set, hvad det er for nogle systemfejl, vi skal ændre på, så er vi nødt til at have en undersøgelseskommission. Der er ikke nogen andre, der undersøger de to aspekter. Det er ikke det, politiet undersøger, det er ikke det, tilsynsrådet undersøger, det er ikke det, Jens Peter Christensen-udvalget undersøger. De undersøger kun en lille del af sagen hver for sig.

Så bliver der spurgt: Hvorfor nu? En undersøgelseskommission tager jo lang tid. Netop! En undersøgelseskommission vil sidde i mange år. Men hvis vi først skal vente de mange år, mens straffesagen kører, og så bagefter sætte en undersøgelseskommission i gang, så kommer det jo til at tage dobbelt så lang tid. Så kan der gå 5-10 år, før vi får sat undersøgelseskommissionen i gang. Og den skal så sidde 5-10 år. Det er derfor, vi skal have undersøgelseskommissionen i gang nu, så vi også kan få afklaret det politiske ansvar, så borgerne i Farum kan få et svar på, hvorfor de skal gå fra hus og hjem, og hvem det er, der har det politiske ansvar.

Den situation, vi har i Farum, er en situation, ingen havde forestillet sig, da man lavede loven om undersøgelseskommissioner. Så kan man sige: Nå, det her havde ingen forestillet sig. Ingen havde overhovedet forestillet sig en situation, hvor man havde en skandalesag, hvor det allerede fra starten lå klart, at der var begået ulovligheder, hvor det allerede fra starten lå klart, at politiet skulle i gang med en strafferetlig efterforskning og er gået i gang med en strafferetlig efterforskning. Hele loven om undersøgelseskommissioner er tænkt for det modsatte, nemlig at man først har en undersøgelseskommission, der undersøger, hvorvidt der overhovedet er noget grundlag for at drage nogen strafferetligt til ansvar.

Så kan vi enten vælge at sige: Jamen så må vi ændre loven om undersøgelseskommissioner, så den kommer til at passe, eller vi kan se på, om

man alligevel kan bruge loven om undersøgelseskommissioner, fordi den jo også handler om de samfundsmæssige fejl, de systemfejl, som man skal rette op på. Og det, vi så fra forslagsstillernes side har valgt at sige, er: Vi har behov for at få den her undersøgelse i gang. Vi er nødt til at komme i gang med en undersøgelse af, hvem der har det politiske ansvar, hvor alle svigtene lå henne. Og så må man så lave en afgrænsning.

Selvfølgelig skal man sikre, at retssikkerheden er i orden for dem, der kan risikere at blive draget strafferetligt til ansvar. Men der er jo så mange elementer, der kan inddrages, at der vil være rigeligt for undersøgelseskommissionen at tage fat på blandt de dele af sagen, hvor man ikke kan forestille sig, at nogen har begået noget strafbart, mens man afventer, at straffesagen bliver skåret til over for dem, der skal stilles strafferetligt til ansvar.

Så kommer der en række indvendinger fra regeringen. Jeg håber ikke, at det er, fordi regeringen vil trække tiden ud. Jeg håber ikke, at det er, fordi regeringen er ved at gennemføre Farummodellen på landsplan og ikke har lyst til at have en undersøgelseskommission siddende, som ruller op, hvad sådan en Farummodel fører til, mens man er ved at gennemføre den på landsplan. Det ville jo ikke se så kønt ud.

Jeg håber også, det ikke er, fordi man ikke ville have, at der skal køre en undersøgelseskommission, mens man har EU-formandskabet, for det ville heller ikke se så godt ud, hvis ministre skulle ind og afgive forklaring for en undersøgelseskommission. Jeg håber, at det er rigtigt, at det er, fordi man har lyttet til Justitsministeriets embedsmænd.

Kl. 15.05

Men så er jeg nødt til at sige, at Justitsministeriets embedsmænd ikke altid har ret. Det sker en gang imellem, at Justitsministeriets embedsmænd tager fejl. Det er oven i købet nogle gange sket, at det har været Justitsministeriets embedsmænd, der har været genstand for undersøgelser fra undersøgelseskommissioner.

Derfor synes jeg, at vi for at slippe for enhver mistanke om, at nogen har noget i klemme, skal få nedsat denne her undersøgelseskommission, og så må de mennesker, vi sætter i undersøgelseskommissionen, som jeg kunne forestille mig også var andre end jurister for at få anden form for sagkundskab med end juraen, kunne komme i gang med at se på hele det omfattende sagskompleks. Og så må de lave den afgrænsning,

der er nødvendig, for det er ikke muligt, medmindre man går ned i de mere end 70 flyttekasser bilag, der er, plus langt, langt mere, hvis vi tager alt det med, der ligger i alle ministerierne, præcis at se, hvor man skal ende og begynde. Det er ikke muligt at gøre her i Folketingssalen, medmindre nogle forestiller sig, at vi skal holde et seminar her, og det tror jeg ikke.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Jann Sjørnsen som ordfører.

Jann Sjørnsen (KRF):

Kristeligt Folkeparti ser med meget stor alvor på Farumsagen, fordi sagen har rejst tvivl om det politiske styre i Farum Kommune gennem en årække og selvfølgelig også, fordi ikke bare kommunen, men i praksis også dens borgere er kommet i økonomisk uføre.

Debatten i dag er derfor for os at se ikke så meget et spørgsmål om, hvem der ved mest i selve Farumsagen, for jeg er helt enig i det, som ministeren gav udtryk for indledningsvis, at vi alle i Folketinget ønsker, at Farumsagen bliver undersøgt og belyst så godt som muligt. Spørgsmålet er selvfølgelig: Med hvilke midler?

Her er vi fra Kristeligt Folkepartis side helt enige i de begrundelser for at afvise beslutningsforslaget, som justitsministeren har givet her i dag. Jeg vil godt takke ministeren for en grundig gennemgang af beslutningsforslaget og også en yderst relevant problematisering af de mange elementer, der er i det. Jeg synes, der blev rejst mange relevante spørgsmål fra ministerens side, der i virkeligheden viser, hvor helt uholdbart det ville være for Folketinget netop at vedtage det beslutningsforslag, som vi behandler nu.

Jeg vil godt henvise til den mindretalstilkendelse, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti vedlagde i den beretning, som Retsudvalget afgav pr. 28. august. Den siger sådan set det hele også i forhold til, hvad Kristeligt Folkeparti i dag mener omkring beslutningsforslaget, fremsat af Socialdemokratiet, SF, Dansk Folkeparti og Enhedslisten.

Det, der er hovedsynspunktet fra Kristeligt Folkepartis side, er i virkeligheden, at en nedsettelse af en undersøgelseskommission på nuværende tidspunkt meget vel vil kunne spænde ben for de strafferetlige undersøgelser, der pågår, også for det udvalgsarbejde, som Jens Peter Christensen står i spidsen for. Værst af de to ting er selvfølgelig, at det vil påvirke de strafferetlige

undersøgelser. Det synes vi vil være yderst uheldigt.

Men dernæst er det altså totalt uklart, som beslutningsforslaget er formuleret, og dermed er det også, som vi vil sige det, i strid med ånden i loven om undersøgelseskommissioner og om, hvad det er, undersøgelseskommissionen rent faktisk skal undersøge.

Dét er vores absolutte hovedanke og helt store problem, og der mener jeg, at flertallet under det efterfølgende udvalgsarbejde og frem til andenbehandlingen i virkeligheden bør kaste mere lys over sagen med henblik på netop det spørgsmål, hvis forslaget videre skal have en fornuftig gang her på jorden.

Jeg vil så godt nævne trods alt én positiv ting i forbindelse med, at vi i dag har beslutningsforslaget til behandling her i Folketingssalen, og det er, at flertallet, som det tegnede sig i Udvalget for Forretningsordenen, da vi afgav beretning, har valgt at fremsætte et egentligt beslutningsforslag i stedet for at lade det være ved beretningen. Det er raret, at flertallet ikke ønsker, at denne her sag bare skal føres for lukkede døre, som der ellers var optræk til, men at man nu får debatten om denne alvorlige sag i Folketingssalen alene. Det synes jeg er helt nødvendigt.

Men som sagt – og det er jo så stort set også det positive, jeg kan sige om det fremsatte beslutningsforslag – så mener jeg, at forslaget i virkeligheden bliver brugt som en form for politisk rambuk for at drive regeringen så meget rundt i manegen, som man tror, man kan på Farumsagen alene, og det synes jeg faktisk ikke er specielt smukt.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Ordføreren for forslagsstillerne, hr. Aage Frandsen.

Kl. 15.10

Aage Frandsen (SF):

Det er jo altid svært at udlægge, hvilken baggrund, hvilke motiver intentionen med et lovforslag, som er blevet vedtaget og som er lov, har. Men jeg tror nok, at vi alle sammen kan have en forventning om, at den naturlige måde, som tingene ville komme til at forme sig på, ville være, at man havde en undersøgelseskommission, der gjorde et stykke arbejde ud fra nogle ting, som Folketinget besluttede skulle undersøges, og derudaf kunne der måske udlægges noget, som ville have en strafferetlig konsekvens. Det er sådan, lovforslaget nok er bygget op.

Hvad gør man så, når den modsatte rækkefølge er der? Der må man jo altså handle ud fra, at man har en lov. Og hvad gør man så, når det ikke præcis er beskrevet på den måde, som man nok troede, det skulle have været?

Jeg vil godt sige i forbindelse med de antydninger, der har været om, hvorvidt vi nu går imod loven, hvoraf nogle endda antyder, at vi kommer i konflikt med magtens tredeling, at der ikke er noget, jeg nødigere vil beskyldes for end at være i konflikt med det. Og det mener jeg ikke jeg er, hvis jeg passer nøje på. Men vi er jo i en konflikt i den situation, at vi har noget, som Folketinget gerne vil have undersøgt, og nogen så siger: Jamen der er en strafferetlig undersøgelse ved siden af, så man kan ikke gøre det, før den er færdig.

Hvis det handlede om en person, som i sin tid klagede på vegne af nogle mennesker, der var sendt tilbage til Sri Lanka, og jeg så havde sagt, at vi gerne ville rejse en strafferetssag mod den daværende justitsminister, så kunne man ifølge den tænkning, nogle opererer med, ikke have lavet en undersøgelse. Det kunne man ikke.

Derfor er vi nødt til at handle ud fra, hvad vi synes bærer vores samvittighed. Og derfor vil jeg godt sige til justitsministeren: Det er ikke kun justitsministre, der har et særligt hensyn til retfærdighed. Det har jeg også. Jeg tager stilling til, om det her er i overensstemmelse med grundlov og love ud fra egen samvittighed.

Jeg kunne f.eks. aldrig drømme om at sige, at det har Justitsministeriet sagt. Det var der nogle, der sagde om en lov, der i sin tid blev vedtaget i Folketinget. De sagde: Jamen Justitsministeriet har sagt, det er i orden, og så må det være i orden. Det sagde jeg ikke, og det var der også andre i Folketinget, der ikke sagde, fordi jeg ved, at det er mit ansvar, hvad jeg vedtager her i Folketinget. Jeg kan aldrig skyde det ind under andres ansvar. Så derfor er jeg også ansvarlig for retfærdighed.

Så er der jo nævnt nogle ting, som er relevante at fremføre ud fra, at det må vi finde ud af. Det ene er afgrænsning. Og det er ikke så enkelt, for jeg har jo ikke materialet, og det betyder så, at hvis det er kriteriet, så kan jeg aldrig nogen sinde få det undersøgt overhovedet.

Men hvis man spørger, om der er noget, man ikke tror, politiet undersøger, så håber jeg da ikke, at politiet undersøger alt det, der står her. Jeg ved ikke af, at politiet undersøger, hvad politiet i Hillerød har gjort. Jeg ved ikke af, at politiet undersøger ting i Indenrigsministeriet. Jeg ved

ikke af, at politiet undersøger ting vedrørende kommunal revision osv. Jeg går da ud fra, at de ikke undersøger det hele, men betyder det, at når der er sådanne ting, der er sat i et hjørne, og måske et større hjørne, så er Folketinget sat ud af kraft fuldstændig i de kommende 6-8 år?

Det mener jeg vi må hjælpe hinanden med. Hvis viljen er til stede, så må vi hjælpe hinanden med det, og ministeren er i denne forbindelse altså også tjener for Folketinget.

Så til afgrænsningen. Hvis ministeren vil være villig til at gå ind og diskutere afgrænsning med os allerede nu ud fra, at det er intentionen, så er det ministerens pligt at se, hvordan det kan ske i overensstemmelse med det, som et flertal gerne vil. Det vil være det lykkeligste ud fra, at så kan man være færdig med det, inden man vedtager det med henblik på et kommissorium.

Men hvis ministeren siger, at det her tager flere måneder, det kan måske tage 1 år, at finde ud af, og man ved, hver gang oppositionen har et forslag, så trækker det ud i lang tid med at få svareneovre i et ministerium – det gælder ikke specielt Justitsministeriet, og det gælder ikke specielt denne her regering, det gælder altid – så er det jo ikke til at komme i gang med det. Men det lykkeligste ville være, hvis ministeren sagde, at man gerne vil hjælpe til med at finde ud af en afgrænsning. Her ville man skrive det sådan, at det ville betyde, at kommissoriet vil komme til at se sådan og sådan ud, og det kunne så komme ind i betænkningen. Det ville være det lykkeligste.

Så er det nævnt, at der er en modsigelse i det med, om man skal ind i retlige vurderinger, om man skal gå ind dér. Der udtrykkes eksplicit på sidste side, at det skal man ikke. Man kan indtolke på side 3, at det kan man godt. Det er det eksplicit udtrykte, som er det ønskede, bare for at der ikke skal være tvivl om det.

Kl. 15.15

Men det, vi altså står over for, er et dilemma med forskellige hensyn, som vi vil tage. Regeringen siger også, at den vil have alle sten vendt. Og et flertal i Folketinget mener, at det er metoden til at undersøge det. Hvad gør vi så? Ja, vi hjælper hinanden. Hvis ikke man nedsætter en kommission nu, og man afventer alt det, der har med det strafferetlige at gøre, så går der 6-8 år. Så går jeg ud fra, at nogle af de pågældende måske nok vil kære afgørelsen til Højesteret, så tager det i hvert fald så lang tid, derefter kan kommissionen gå i gang, så er det 6 år oveni igen – det er sådan en 12-14 år. Jeg tror ikke, der om 6-8

år er nogen, der ønsker at lave sådan en undersøgelse. Der kan være forskellige årsager til, at den ikke rigtig har aktualitet.

Det, vi så siger, er: Jamen lad os da prøve at gå i gang med begge dele samtidig. Så varer det jo alligevel kun de der 6-8 år. Vores intention er, at man er nødt til at tage hensyn til begge ting, fordi vi som Folketing altså også trods alt har en vis ret. Vi skal tage hensyn til magtens tredeling, vi skal tage hensyn til retsprincipper og sådan noget, men vi har jo sandelig også indtænkt, og vi havde håbet på, at justitsministeren ville hjælpe os i denne her forbindelse.

Derfor mener jeg altså, at der er to muligheder. Den ene er, at ministeren er behjælpelig – men det er altså ikke noget med så at trække tiden ud i evighed. Den anden mulighed er, at vi altså er nødt til at bruge flertallet. Så kan ministeren være behjælpelig i forbindelse med kommissoriet efterfølgende, men jeg håber det første. Men det forudsætter altså, at ministeren ligefrem er villig til det. Det er jo sådan, at man har lov til at tilkendegive sine politiske synspunkter, som ministeren gjorde i forbindelse med besvarelsen af selve forslaget her, men når man så konstaterer, at der er et flertal, der ønsker noget andet, så går jeg også ud fra, at ministeren er villig til at hjælpe dette flertal til at sørge for, at det bliver ført ordentligt ud i livet.

Det er jo det, vi bl.a. har et parlament til at finde ud af, og det er også det, som er ministerens opgave, nemlig at efterleve det, som vedtages i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg synes, at hr. Aage Frandsen som andre ordførere vender fuldkommen op og ned på tingene. Hr. Aage Frandsen kom med hentydninger til Tvindsagen. Jamen forskellen var jo netop, at Tvindloven blev fremsat af en regering. Et flertal i Folketinget vedtog af egen fri vilje og med ganske åbne øjne den lov, hr. Aage Frandsen og jeg stemte imod.

Det her er jo netop et oppositionsforslag, hvor ministeren, og hvor jeg forsøger at komme med spørgsmål til oppositionen om, hvad det her forslag egentlig går ud på. Og hr. Aage Frandsen har heller ikke svaret på nogen af spørgsmålene, men taler vedvarende om, at ministeren skal være hjælpsom, ellers må vi bruge magten. Jamen jeg vil også meget gerne være hjælpsom, men jeg vil godt vide, hvad det drejer sig om. Og vi er jo inden for et lovområde, hvor der

kræves et konkret kommissorium. Vi kan jo ikke hjælpe hinanden, når vi ikke kan få at vide, hvad det er, forslagsstillerne vil.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg vil da gerne sige tak til hr. Aage Frandsen, fordi han afklarede et vigtigt spørgsmål. Jeg måtte forstå af den måde hr. Aage Frandsen svarede på, at det så ikke er opgaven for en undersøgelseskommission at tage stilling til, om tjenestemænd skal drages retligt til ansvar. Det må svaret indebære, det kan ikke være anderledes, og det er da i hvert fald noget, at vi har fået det afklaret.

Så vil jeg da gerne sige til hr. Aage Frandsen, at jeg takker ham for hans søgende tilgang til sagen. Hr. Aage Frandsen stiller jo også det spørgsmål, hvordan det egentlig kan gå til, at denne lov om undersøgelseskommission slet ikke har taget stilling til en situation som denne her.

Det er jo naturligt nok, at man ikke gjorde det, for den situation, man havde i hovedet, var jo aldrig det, at man skulle nedsætte en undersøgelseskommission om forhold, hvorom der verserede straffesager. Det var aldrig nogen sinde i lovgivernes hoveder, at det kunne komme til at foreligge. Det er jo sandheden. Tværtimod står der i loven om undersøgelseskommissioner, at undersøgelseskommissioner nedsætter man, når alle andre muligheder er udtømte.

Så det er en mærkelig situation, vi er i, men jeg vil gerne kvittere for den søgende tilgang.

Kl. 15.20

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Min henvisning til den såkaldte Tvindsærløvgik på, at man dengang fra nogens side fremførte argumentet: Jamen vi tør godt stemme for den, fordi Justitsministeriet har sagt, at den ikke er i strid med grundloven. Der var vi andre, der sagde, at til enhver tid – det gjorde den daværende formand for Folketinget også, kan jeg huske – er det ethvert folketingsmedlems eget ansvar, om det, man gør her i Folketinget, er i overensstemmelse med grundloven.

Dengang fik jeg at vide af en juridisk professor, at det her er på kant med både grundlov, med menneskerettigheder og almindelige retsprincipper. Jeg fulgte det pågældende menneskes råd. Det pågældende menneske har tilfældigvis i denne sag sagt, at vedkommende mener,

det kan lade sig gøre, og at det er rigtigt at gennemføre en undersøgelse. Det betyder ikke, at det pågældende meneske altid har ret, for det er mig, der tager stilling til, hvad jeg synes, jeg kan forsvare at vedtage.

Men jeg tager imod råd, uanset hvad andre eventuelt gør. Sådan må det være i politik. Det er mit ansvar. Det var derfor, jeg nævnte det der med Tvindsærloven. Det var ud fra det der med, at det er vores ansvar herinde, alle vi 179 mennesker.

Så til hr. Helveg Petersen: Det jo lidt svært at vide, hvad de forskellige lovgivere på det tidspunkt tænkte. Jeg har indtryk af, at det i øjeblikket er sådan, at de pågældende lovgivere, hvoraf nogle også er til stede herinde nu, tænkte på den måde, at nogle tænkte som hr. Helveg Petersen og nogle måske på den måde, at det havde de altså slet ikke forholdt sig til.

Jeg kan sige, at jeg har spurgt nogle af de kloge uafhængige jurister, som var inddraget i den forbindelse: Hvorfor har I ikke tænkt på det? De svarede: Det er rigtigt. Det har vi simpelt hen ikke tænkt på. Så de havde i hvert fald ikke tænkt de tanker, som hr. Niels Helveg Petersen tænker.

Men uanset hvad vi tænkte dengang, så må vi nu handle ud fra, at det er der ikke taget højde for.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Nu vil jeg give hr. Aage Frandsen et råd. Kom nu herop og svar på de spørgsmål, det er stillet i dag. Det er hr. Aage Frandsen, der er pennefører. Hvis hr. Aage Frandsen ikke kan eller ikke vil besvare spørgsmål, så kom op og sig, at hr. Aage Frandsen ikke kan og ikke vil.

Men det, hr. Aage Frandsen forlanger af regeringspartierne, er jo, at vi skal være tankeløse. Vi bliver ved med at stille spørgsmål om, hvad man mener, beder forslagsstilleren at komme med eksempler på konkrete elementer, der kan indgå i et kommissorium, og ingen af ordførerne, af dem jeg har spurgt, gider så meget som svare på de spørgsmål, der bliver stillet. Det er ikke dialog. Det er ikke hjælpsomt. Og det er altså forslagsstillerne, der er nødt til at forklare os andre, hvad det handler om. Vi får altså ikke åbenbaringer.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Når man skal forholde sig til et beslutningsforslag af denne karakter, må man gå ud fra, at man begynder på side 1. Hvad står der på side 1? Der står, at vi gerne vil have undersøgt følgende: Borgmesterens varetagelse af funktionerne som øverste daglige leder af administrationen, formand for økonomiudvalg, formand for kommunalbestyrelsen.

2. Kommunalbestyrelsens varetagelse af deres erhverv.

3. Embedsværkets varetagelse af embeder, herunder dets muligheder for at gøre det og på den måde, som de har gjort det på.

4. Den kommunale revision – osv.

Det vil vi gerne have undersøgt. Det er afgrænsningen. Så er det næste: Jamen noget af det her laver politiet jo også en undersøgelse af. Så trækker vi det fra, for det, der er pointen i det her, er, at Farumsagen har denne størrelse. Politiet undersøger et eller andet areal, som jeg jo ikke kender. Men de undersøger et eller andet areal. Der er et areal herovre, som jeg er overbevist om, de ikke undersøger. Ja, jeg kan ikke forestille mig, at de undersøger f.eks. tidligere ministre eventuelt strafferetligt eller Indenrigsministeriet i det hele taget eller tilsynsmyndigheden i Frederiksborg Amt. Jeg er overbevist om det, men jeg kan jo ikke vide det, for jeg ved jo ikke, hvad politiet går og laver, og det skal jeg jo heller ikke.

Kl. 15.25

Men jeg er overbevist om, at der er et areal herovre, som ikke er undersøgt. Så er der en lille bitte smule, som Farum Kommune selv har sat i værk, som alene vedrører spørgsmålet om, hvorvidt der er nogen, der skylder Farum Kommune penge. Et lille hjørne.

Så er der endelig nogle, der – når man taler om, hvilken undersøgelse – henviser til Jens Peter Christensen-udvalget. Det undersøger intet af det, der foregik i fortiden.

Arealet her, politiet her, jeg vil have det hele her, og det vil mine medforslagsstillere også. Så vi skal finde en afgrænsning i forhold til, hvad det er, politiet laver, og det er det, Justitsministeriet bør være behjælpelig med. Hvad har vi ellers et ministerium til end til også at betjene Folketinget og dets flertal?

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Dér synes jeg, hr. Aage Frandsen kom med et af dagens mest sandfærdige udsagn: »Jeg ved jo ikke, hvad bagmandspolitiet går og laver.« Nej, det er præcis det, der er problemet! Og man kan have en eller anden overbevisning og tro på, hvad det er, de går og laver, men man ved det ikke, vel?

Og at alle papirer er kørt til bagmandspolitiet... Jeg vil så gerne forstå hr. Aage Frandsen, vi plejer jo at være enige om mange ting, vi to, men vil hr. Aage Frandsen ikke godt prøve, sådan så jeg kan se det for mig, at forklare, hvad det så er, der skal gå i gang og på hvilket grundlag? Hvis nu der var en eller anden fjern byggegrund, som hr. Aage Frandsen ikke mente havde noget med bagmandspolitiet at gøre, hvad er så grundlaget for undersøgelsens start? Og hvad så, hvis det viser sig, at det også ligger hos bagmandspolitiet?

Prøv lige at forklare os det. Det er jo dog hr. Aage Frandsen, der er forslagsstiller, og nu må det være os, der stiller spørgsmål til hr. Aage Frandsen, ligesom vi plejer at stille spørgsmål, når ministeren kommer med et forslag. Prøv at forklare mig det, jeg vil så gerne kunne se det for mig.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Hvor der er vilje, er der vej også til at forstå, hvis man vil. Er det ikke sådan, at der i det, vi foreslår skal undersøges, er en række ting, som vi må gå ud fra med 99,99999 pct.s sandsynlighed ikke undersøges af bagmandspolitiet? Er vi ikke enige om det?

Alternativet, hvis ikke vi kan være enige om det, for man ved jo aldrig noget, er selvfølgelig, at man må sige i al fremtid, at når bagmandspolitiet er i gang med noget som helst, og det gælder enhver form for politimyndighed, så kan Folketinget overhovedet ikke lave en undersøgelse.

Så må vi sige om den lov, der i sin tid blev vedtaget, at der har Folketinget godt nok rigtig dummet sig, fordi den betyder, at man i al evighed ikke kan undersøge noget som helst. Man skal bare få politiet til at undersøge sagen, bare et lille hjørne, så ved man jo aldrig, om de undersøger hele feltet.

Der synes jeg, vi har et fælles problem. Det må vi se at få løst. Hvad gør vi i denne forbindelse? Alternativet kan vel ikke være – heller

ikke for fru Birthe Rønn Hornbech – at vi aldrig kan undersøge noget, hvis politiet er inde i et lille bitte hjørne?

Jeg tror, at den daværende justitsminister ville have været glad for en sådan form, for tænk nu, hvis der bare lige havde været én sag til, som politiet var nødt til at undersøge tilbage i begyndelsen af 1990'erne, så havde man slet ikke kunnet lave noget som helst i den forbindelse. Det kan jo ikke være det, der var meningen – heller ikke fra lovgivernes side, hvoraf de fleste af de tilstedeværende i salen i øjeblikket også var lovgivere dengang. Det kan da ikke være meningen, at vi overhovedet ikke må lave en undersøgelse.

Vi har altså en vanskelighed, en modsætning mellem disse to hensyn, nemlig at politiets undersøgelse skal respekteres, og at Folketingets vilje også skal føres ud i livet. Hvad gør man så? Man hjælper hinanden, og hjælper man ikke hinanden, så må man bruge det middel at vedtage noget, for så er der nogle, der måske bliver mere hjælpsomme.

Kl. 15.30

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg finder også, det er på sin plads at komme med et par betragtninger.

Jeg vil egentlig godt starte bagfra, fordi jeg faktisk synes, at hr. Aage Frandsen i sit indlæg afspejlede den ydmyghed, som man skal udvise i forhold til lovgivningen, ligesom man altid skal forsøge at gøre sig umage, så tingene bliver gjort på den rigtige måde og også på den måde, som man egentlig forventer, at lovgivningen bliver ført ud i livet på. Det vil jeg gerne kvittere for, for jeg synes, det er en god proces i forhold til at komme videre.

Jeg forstod hr. Aage Frandsen sådan, at de spørgsmål, jeg stillede under mit første indlæg, for at vi kan få en fornuftig afgrænsning, vil blive besvaret af forslagsstillerne mellem første og anden behandling. Det vil i hvert fald være ekstremt behjælpeligt.

Hvad vil det sige, at forholdet er af samfundsmaessig relevans? Vil man gennemgå samtlige byrådsafgørelser for at vurdere, om afgørelserne er forkerte? Skal enhver sag om aktindsigt gennemgås osv.?

Det er meget konkrete spørgsmål. Vi er ikke ude i det der store mudderfelt nu. Det er konkrete ting, hvor jeg går ud fra, at forslagsstillerne er hundrede procent enige med hinanden og meget klart kan melde ja eller nej til, hvad der er

med, og hvad der ikke er med. Så hørte jeg også hr. Aage Frandsen dog besvare spørgsmål omkring den retslige vurdering, hvilket var godt at have med.

Jeg har så et yderligere spørgsmål til hr. Aage Frandsen, for jeg hørte hr. Aage Frandsen i sin besvarelse til fru Birthe Rønn Hornbech sige, at de ting, som bagmandspolitiet undersøger af den ene eller den anden årsag, tager vi bare væk. Det skal undersøgelseskommissionen ikke beskæftige sig med. Vi skal ikke køre dobbeltundersøgelser og forstyrre politiets arbejde. Det skal bare væk.

Grunden til, at jeg stiller det spørgsmål, er, at der står fremført i beslutningsforslaget:

»Der er intet forkert i, at bagmandspolitiet og undersøgelseskommissionen ser på samme forhold.«

Derfor synes jeg faktisk, det er meget væsentligt at få en forståelse af: Skal de se på samme forhold, altså køre dobbeltundersøgelser, eller skal de ikke se på samme forhold og ikke køre dobbeltundersøgelser?

Med andre ord: Siger hr. Aage Frandsen her, at der ikke er noget, som politiet beskæftiger sig med, som undersøgelseskommissionen skal tage sig af? For så kan man sige, at så bliver der i hvert fald ikke lagt den sten i vejen for politiets arbejde, såfremt undersøgelseskommissionen nedsættes. Der mener jeg, vi har behov for lidt klarere tale fra hr. Aage Frandsen i det videre forløb.

Så må jeg konstatere efter debatten i dag, at der ikke er kommet svar på langt de fleste af de her spørgsmål, men jeg har fuld forståelse for, at forslagsstillerne skal tale med hinanden om, hvorledes de besvarer dem, så vi kan få afgrænset den her problemstilling.

Jeg hørte hr. Svend Auken sige, at når politiet ikke skal afgrænse, hvorfor i alverden skal vi? Nu er der jo sådan set lidt forskel på at føre straffesag og det at nedsætte en undersøgelseskommission, og jeg må sige, at når det gælder en undersøgelseskommission, er loven faktisk meget klar.

Man kan sige, at da vi i sin tid vedtog lov om undersøgelseskommissioner, var der sådan set to hovedsynspunkter. For det første at undersøgelseskommissionen skulle undersøge ting, som ikke var undersøgt før, og for det andet at man skulle skabe klarhed over et konkret hændelsesforløb.

Problemstillingen er med det, der foreligger lige nu, at for det første kan man ikke garantere,

at det ikke allerede bliver undersøgt af alle mulige andre instanser, hvilket kan gå ind og skabe problemer i forhold til det arbejde, som bagmandspolitiet gør for øjeblikket, og for det andet, klarhed over hvad? Den afgrænsning er ekstremt vigtig for det videre arbejde.

Hr. Poul Nødgaard bragte Farums borgere ind i sagen, og der er for mig ingen tvivl om, at naturligvis skal retfærdigheden ske fyldest. Det, som diskussionen her går på, er sådan set ikke, om retfærdigheden skal ske fyldest, eller om der måske skal undersøges noget på et tidspunkt. Det, der er det væsentlige, er jo, at vi sørger for at få undersøgt tingene på den mest rigtige måde, og at vi under ingen omstændigheder spænder ben for andre vigtige instanser, herunder bagmandspoliti og domstole, som har en meget tung byrde at løfte i denne her sag.

Jeg er ret sikker på, at det, der foreligger her, ikke er den rigtige måde at gribe sagen an på, hvis man skal tilgodese Farums borgere. For jeg mener, at det helt afgørende er, at man ikke iværksætter undersøgelser, der på nogen som helst måde er angribelige i forhold til det arbejde, bagmandspolitiet er i gang med, det anklageskrift, som man er i gang med at lave, og den domstolsbehandling, der skal være efterfølgende. Det er ekstremt vigtigt.

Det er måske også på sin plads her i dag i Folketingssalen at sige nu, hvor vi har den offentlige debat, at såfremt flertallet fastholder beslutningsforslaget og man afgrænser og siger, at det er præcis disse forhold, der skal undersøges, så påtager flertallet sig altså også et ansvar i forhold til de ting, man undersøger. Hvis det viser sig, at det går galt og det ramler ind i politiets arbejde, så ved vi, hvor ansvaret skal placeres. Det er vigtigt at få sagt.

Kl. 15.35

Fru Line Barfod er også inde på problemstillingen om, hvorfor vi skal vente så lang tid. Jeg er meget enig i de betragtninger, som hr. Niels Helveg Petersen kom med, og som hr. Jann Sjørnsen også kom med efterfølgende. Det er, som om man tager utrolig let på, at der skal føres straffesager, og at der er en domstolsbehandling. Det er muligt, at man finder det irriterende, at man ikke har fuldstændig klarhed over tingene, før domstolene har talt, men jeg deler fuldt ud fru Birthe Rønn Hornbechs og hr. Niels Helveg Petersens betragtninger om, at man alligevel ikke under nogen omstændigheder vil have klarhed over, hvad der mangler, før domstolene har gjort deres arbejde færdigt.

Jeg er sådan set enig med forslagsstillerne i, at der ikke er nogen grund til at trække denne her sag i langdrag. Jeg mener, at det, der skal til nu, er, at forslagsstillerne får gjort det klart, at der er nogle afgrænsningsproblemer, som vi skal have klarhed over. Der er nogle spørgsmål, som er blevet stillet her i salen i dag, som man må finde et svar på, og så mener jeg sådan set, at så er den sag klar til anden behandling, såfremt forslagsstillerne fastholder, at det her er den rigtige model.

Regeringen vil fastholde, at det her ikke er den rigtige måde at gøre det på, men for at vi i hvert fald ikke bringer os selv ud på så dybt vand, at det vil blive nærmest umuligt efterfølgende at nedsætte en kommission, er det altså meget væsentligt, at vi får afgrænsningsproblemstillingen på plads inden for ganske kort tid. Der er vi selvfølgelig beredvillige til at uddybe de spørgsmål, vi har stillet, så vi har en sikkerhed for, at vi har fået de præciseringer, der er nødvendige, for at vi også har en sikkerhed for, at vi holder os inden for de rammer, som jeg har redegjort for.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Så tager vi de første tre spørgere, det er hr. Svend Auken, hr. Aage Frandsen og fru Line Barfod.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Justitsministeren noterede med tilfredshed, at hr. Aage Frandsen var venlig og imødekomende over for ministeren, og hans holdning dækker helt de fire forslagsstilleres holdning. Så kunne man jo godt forestille sig, at ministeren svarede på samme måde, men det var jo en total afvisning en gang til.

Der er stadig væk ikke givet noget fornuftigt svar på, hvorfor der ikke har været nogen forhandling; vi har jo bedt regeringen om forhandling siden foråret. Hvorfor har man aldrig villet sætte sig ned og diskutere f.eks. afgrænsningsproblemerne eller dobbeltundersøgelserproblemet, og betragte det som et praktisk problem i stedet for som en principiel, uoverstigelig hindring? I samme øjeblik man betragter noget som en principiel, uoverstigelig hindring, kan man jo ikke komme videre. Hvis man derimod ser det som et praktisk problem, der skal løses på en sådan måde, at det ikke giver anledning til principielle betænkeligheder, kan man i en dialog løse problemet.

Det har jeg aldrig forstået, og jeg synes heller ikke, det ligner justitsministeren, og jeg synes slet ikke, at den afvisning, der blev givet en gang til her, var særlig klædelig.

Jeg spurgte i mit indlæg, og ministeren har stadig væk ikke svaret på det: Er det ikke rigtigt, som vi undervejs i udvalgsarbejdet fik indtryk af, at der i løbet af vinteren vil foreligge et anklageskrift, og at man, når man har anklageskriftet, faktisk har mulighed for at lave en ganske fornuftig, praktisk tilrettelæggelse af arbejdet, så man nyttiggør politiets arbejde, men så man undgår en dobbeltundersøgelse?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

I beslutningsforslagets bemærkninger står der, at der ikke er noget forkert i, at bagmandspolitiet og undersøgelseskommissionen ser på samme forhold. Det er det, vi mener.

Så står der efterfølgende – og det mener vi naturligvis også – at så undersøger man bagefter; at se på noget betyder, at man har de samme papirer til rådighed, og så vurderer den ene part: Det er jo ikke vores sag, det er jo strafferetligt. Eller: Det er strafferetligt. Og så tager man stilling. Men det betyder jo ikke, at man laver den samme undersøgelse, man undersøger ikke, om det er strafferetligt, eller hvad det er. Vi vil ikke have en dobbeltundersøgelse, men at man ser på det samme materiale.

Det er vi nødt til at sige, at undersøgelseskommissionen er nødt til at have adgang til, for ellers kan den jo slet ikke gøre noget som helst, for så kan politiet jo bare sige, jamen det er vi i gang med, og så kan man slet ikke komme i gang. Så det er med velberåd hu, at disse ord er valgt.

Kl. 15.40

Med hensyn til afgrænsning står det jo i loven, at man skal gennemføre en undersøgelse af nærmere bestemte forhold af almen vigtig betydning. Det betyder ikke, at vi skal opregne alle detaljer i, hvad der skal undersøges. Det vil også være meget farligt, og jeg ved, at i forhold til nogle af de tidligere undersøgelser, har det været uhensigtsmæssigt, at de, der har siddet som undersøgelseskommissionen, måtte konstatere, at de havde fået at vide, dertil og ikke længere, samtidig med at de vidste, at de burde gå længere. Så derfor er udtrykket, som det er valgt her, jo ikke hundrede procent firkantet: lige præcis dét, og kun dét.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg håber, at ministeren vil komme med et konstruktivt forslag til, hvordan vi skal føre den videre dialog. For min skyld må det meget gerne foregå i åbenhed, jeg synes fint, at vi kan holde møde – ministeren, regeringspartierne, forslagsstillerne – med kørende kameraer, det har jeg intet imod, og så kan vi sidde og drøfte nærmere, hvordan det videre skal foregå. Det er sådan set for mig underordnet. Det væsentlige er, at ministeren kommer med et bud på, hvordan vi kommer videre, for vi har jo forsøgt fra forslagsstillerens side siden foråret at få en dialog om, hvordan det her skal udformes, og nu skulle vi gerne komme et skridt videre.

Så til spørgsmålet om, at politi og undersøgelseskommission skal se på de samme forhold.

Et eksempel er Produktionshuset i Farum, hvor folk har været tvangsaktiveret. Der skal bagmandspolitiet formentlig undersøge, om der har været noget strafferetligt i forhold til de firmaer, der har fået gennemført ulovlig produktion – hvis den har været ulovlig. Derfor kan undersøgelseskommissionen jo godt samtidig se på, hvorfor i alverden Arbejdsmarkedsrådet i Frederiksborg Amt bare har lagt til grund, når en offentlig myndighed kom og sagde, at en aftale var lovlig, at så var den også lovlig, uden at de havde noget som helst grundlag for det. De to ting kan man jo godt undersøge samtidig, uden at det kolliderer.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Mange af kommentarerne gælder jo den videre proces. Jeg kan forstå, at der er møde i Udvalget for Forretningsordenen, når vi er færdige her i salen. Nu har hr. Aage Frandsen jo adskillige gange mindet mig om, at min rolle er at være tjener for Folketinget. Derfor mener jeg også, at det rigtige er, at Udvalget for Forretningsordenen får en mulighed for at diskutere den videre proces i denne her sag, hvordan man tackler behandlingen af beslutningsforslaget.

Men jeg vil meget gerne stille mig til rådighed for drøftelser i udvalget, også et åbent samråd, eller hvad det nu måtte være. Fru Line Barfod lagde meget vægt på, at dialogen også fremover kommer til at ske i fuld offentlighed i de her afgrænsningsspørgsmål osv., og det har jeg sådan set ikke nogen problemer med.

Jeg mener, at det har været min pligt i dag at påpege, at der var nogle mangler i beslutnings-

forslaget, som vi meget gerne skulle have afklaret, inden det her bliver vedtaget. Vi er politisk uenige i det snit, som bliver lagt fra flertallets side, men jeg synes ikke, at det skal skille os ad med hensyn til at sørge for, at afgrænsningerne kommer på plads, og der stiller vi os naturligvis behjælpelige.

Så når Udvalget for Forretningsordenen har haft en mulighed for at diskutere det her, vil jeg meget gerne i dialog med udvalget, og så må vi finde ud af, hvilken metode der er bedst til at fortsætte dialogen.

Men som jeg hører det, er både hr. Aage Frandsen og fru Line Barfod jo langt inde i en proces, der går ud på at forsøge at få afgrænset, hvad det er, man vil, og hvad det er, man ikke vil i den videre proces. Jeg synes faktisk, det er konstruktivt, at vi trods alt er nået så langt i dag, og at det ikke bare er sådan noget svævende med at undersøge alt, hvad der er gjort, og hvad der ikke er gjort, for den slags meget løse påstande er utrolig vanskelige at håndtere. Det mere konkrete er nemmere at forholde sig til.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

De tre næste er hr. Niels Helveg Petersen, fru Birthe Rønn Hornbech og hr. Svend Auken.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg vil gerne understrege, at jeg selvfølgelig ikke er tilhænger af det absurde synspunkt, at blot fordi der i et hjørne af en sag skulle versere en straffesag, kan man ikke nedsætte en undersøgelseskommission. Selvfølgelig kan der være tilfælde, hvor det er helt på sin plads.

Men det, jeg især vil hæfte mig ved, er i forhold til hr. Aage Frandsens sidste indlæg, hvor han viftede med forsiden af beslutningsforslaget og refererede til de punkter, der var nævnt, og spurgte, om ikke alle kunne være enige om, at i hvert fald dette må man undersøge.

Kl. 15.45

Jeg vil da gerne pege på i hvert fald to af disse punkter, som må være fuldstændig centrale i straffesagen. Det er punkt ét: Borgmesterens varetagelse af funktionerne som øverste daglige leder af administrationen, formand for økonomiudvalget og formand for kommunalbestyrelsen. Hvis ikke det er kernen i straffesagen, sådan opfatter jeg det i hvert fald, så ved jeg ikke, hvad kernen i en straffesag kunne være.

Og dernæst endnu mere tydeligt: Farum Kommunes aftaler med organisationer og priva-

te virksomheder, herunder sportsklubber og finansieringsinstitutter osv. Det er da også lige nøjagtigt i kernen af, hvad jeg opfatter som Farumsagen.

Derfor kan jeg uden videre pege på i hvert fald to forhold, hvor det så indlysende ligger lige i kernen af straffesagen.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg forstår, at forretningsordenen på dette tidspunkt foreskriver, at jeg skal stille spørgsmål til ministeren. Jeg er meget enig i det, jeg hører ministeren sige, at det er godt, der er et par forslagsstillere, der er mere konstruktive end andre.

Jeg hørte fru Line Barfod sige, at fru Line Barfod bestemt ikke havde noget mod snurrende kameraer og åbne døre, så jeg går ud fra, at ministeren er helt indstillet på at møde i Udvalget for Forretningsorden til et åbent samråd, så befolkningen stadig væk kan følge med i, hvad det var for hemmeligheder, hr. Poul Nødgaard ikke ville åbenbare her i Folketingssalen.

Så vil jeg godt bede ministeren bekræfte: Er det ikke rigtigt, at hvis både en domstol skal vurdere et materiale og en undersøgelseskommission skal undersøge, så kan man ikke på forhånd overhovedet udelukke, at der er masser af momenter, der ikke i sig selv er strafferetlige, men indgår som en forudsætning for domstolens bedømmelse, og at det i virkeligheden er et problem for vores forfatning, hvis det er de samme spørgsmål, undersøgelseskommissionen sidder med? Jeg synes i hvert fald, det er et problem.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Det generer mig, at jeg skal stille det samme spørgsmål nu for tredje gang uden at kunne få et svar fra ministerens side.

Er det rigtigt, som vi fik at vide, eller det var i hvert fald det indtryk, vi dannede os under udvalgsarbejdet, at der vil foreligge et anklageskrift i løbet af nogle få måneder? Og er ministeren så ikke enig med mig i, at hvis der i øvrigt er god politisk vilje, kan man lave en praktisk tilrettelæggelse af arbejdet, så man gør disse principielle problemer så håndterbare og så minimale som muligt? Ville det ikke være en fælles bestræbelse for os at få gjort det? Det er tredje gang, jeg spørger, og nu vil jeg gerne høre, om det var muligt.

Så vil jeg gerne for mit eget vedkommende sige: Jeg tror ikke, den her sag egner sig til, at vi gentager alle argumenterne en gang til for hinanden. Fru Rønn Hornbech kan sin tale, jeg kan min tale, og ministeren har et standardmanuskript, så hun kan også sin tale. Det synes jeg ikke tjener noget formål. Jeg tror, det er en helt anden type dialog, den dialog, vi skulle have haft for måneder siden, mellem forslagsstillerne og regeringen. Det er det, jeg kunne efterlyse, og det er det, jeg endnu en gang vil spørge ministeren om.

Ellers har man malet sig totalt op i et hjørne i denne her sag, og derfor ville jeg gerne have, at udgangen her ikke skulle være konfrontation, men at ministeren gav tilsagn til realistiske forhandlinger direkte mellem regeringen og forslagsstillerne.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg synes, at hr. Niels Helveg Petersen i sit indlæg meget klart fik anskueliggjort, hvor vanskelig den her problemstilling er, og at der i hvert fald er forhold, hvorom man som menigmand ville sige, at det måtte da være forhold, som bagmandspolitiet måtte beskæftige sig med. Som det var fuldstændig åbenlyst, at det ikke var noget, en undersøgelseskommission skulle begynde at tage sig af. Men da hverken vi her i Folketinget eller menigmand, i hvert fald de færreste, sidder og arbejder i bagmandspolitiet, er det vanskeligt for os at svare på på forhånd.

Men jeg mener i hvert fald, det er meget, meget væsentligt at fastholde, at med hensyn til de centrale punkter, som bagmandspolitiet beskæftiger sig med, skal undersøgelseskommissionen ikke spille sine kræfter. Det vil bare være rent spild af tid og ødelæggende for politiets arbejde, såfremt man begiver sig ud på den galej. Den betragtning tror jeg også forslagsstillerne er fuldstændig enige i.

Kl. 15.50

Jeg deler også fru Birthe Rønn Hornbechs skepsis, både for så vidt angår spørgsmålet omkring konkurrerende undersøgelser og spørgsmålet omkring dobbeltundersøgelser, fordi det meget, meget nemt kan ende i et sådant scenarie. Der har Justitsministeriet ad flere omgange meget klart over for forslagsstillerne og Udvalget for Forretningsordenen redegjort for de meget væsentlige, principielle, juridiske problemer, der ligger i at ville begive sig ud på den vej. Den vej er ikke farbar.

Til hr. Svend Auken vil jeg sige: Jeg har ikke konkrete informationer om, hvornår anklageskriftet ligger klar. Men de seneste meldinger, jeg har fået, tyder på, at anklageskriftet er klar sent på foråret. Det er altså ikke i løbet af de næste par måneder. Det er ikke de oplysninger, jeg har.

Det er et meget, meget, meget omfattende materiale, og der er noget, der tyder på, at der er mere arbejde i det end de informationer, hr. Svend Auken har.

Jeg vil overlade det til Udvalget for Forretningsordenen at tale om den videre proces, og hvad der er første skridt i den. Men jeg vil gerne igen her fra talerstolen klart tilkendegive, at jeg gerne medvirker i form af udvalgsbehandling eller andet til at få klargjort, hvor det er, vi fra regeringens side mener, man bliver nødt til at blive mere præcis i forslagsstillernes forslag, og så der tage en drøftelse af, hvordan vi får skrevet det ind.

Men jeg overlader det til Udvalget for Forretningsordenen at foretage de vurderinger i første omgang, og så vil jeg ellers stille mig velvillig over for det, som udvalgets medlemmer måtte mene var den rigtige fremgangsmåde. Den procedure mener jeg, at udvalget er det bedste til i samråd at finde frem til.

Tredje næstformand (Kaj Ikkast):

De tre næste spørger, fru Line Barfod, hr. Aage Frandsen og fru Birthe Rønn Hornbech.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Bare for at der ikke skal være nogen misforståelser, så er de fire forslagsstillere enige. Grunden til, at vi ønsker den her undersøgelseskommission, er netop, at vi ønsker åbenhed om, hvem der er politisk ansvarlig for det, der er foregået i Farum. Hvem er det, der politisk er ansvarlig for, at der ikke er blevet grebet ind tidligere? Det er det, vi ønsker afklaret i fuld åbenhed i en kommission, og det er derfor, vi ønsker at få en kommission i gang så hurtigt som muligt.

Selvfølger er der vanskeligheder, fordi der kører en politimæssig undersøgelse samtidig. Det er der ingen, der er uenig i, så det behøver vi ikke at bruge så meget tid på at hidse hinanden op over. Det, vi prøver at nå frem til, er, hvordan vi så klarer de vanskeligheder.

Der er jo ingen tvivl om, at det er et problem, at der foregår en strafferetlig efterforskning af

den, der sidder centralt i midten, nemlig borgmesteren, og det vil give nogle problemer, at man ikke kan afhøre ham under vidneansvar i kommissionen samtidig.

Men der er jo masser af andet, man kan gå i gang med, og så må man vente med borgmesteren, til straffesagen engang er afsluttet. Vi er alligevel enige om, at kommissionsundersøgelsen kommer til at tage mange, mange år, og der er jo ingen, der forestiller sig, at hverken tidligere arbejdsminister, hr. Knud Erik Kirkegaard, eller tidligere miljøminister, hr. Svend Auken, er indblandet i noget strafbart. Så kan man jo starte med at se på de sager, der har været i deres ministertid, eller under andre ministre.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Er ministeren ikke enig i, at en række af de punkter, der opregnes her på forsiden, med 99,999 pct.s sandsynlighed ikke er noget, bagmandspolitiet ser på, endsige undersøger? Er det ikke helt sikkert?

Er ministeren ikke også enig i, at selv de steder, hvor der er punkter, hvor vi ved, man undersøger noget, kan det godt være noget, man alligevel kan se på ud fra andre synsvinkler end bagmandspolitets, altså se på det ud fra en anden lovgivning end straffelovgivningen, og dermed kan det have undersøgelseskommissionens interesse? Der er f.eks. offentlighedsloven, den kommunale styrelseslov, ja, en række love, der vedrører kommunale forhold, som ikke er noget, bagmandspolitiet i hvert fald primært skal interessere sig for. Det kan godt være, de ser på det, men det er jo ikke det, de skal undersøge i den her forbindelse, det er jo det strafferetlige.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg vil bede ministeren følge med i forslaget i modsætning til hr. Aage Frandsen. Er det ikke rigtigt, at borgmesteren kan straffes? Kommunalbestyrelsesmedlemmerne er allerede anmeldt af tilsynsmyndighederne. Embedsmændene kan straffes, de kommunale revisorer kan straffes, aftale om returkommission og korrupsion m.v. er strafbart. Hvis man støtter politiske partier og ikke har åbne regnskaber om det og sætter det på forkerte konti, kan det være strafbart. Tilsynsmyndigheden vil kunne straffes, ministre vil kunne ifalde ministeransvar og også straffes. Det hele kan straffes.

Så vil jeg spørge ministeren, om ikke også det er et problem, at selv om det så lykkedes forslagsstillerne at konkretisere en smule og lave et kommissorium, så var vi lige vidt. Så fik forslagsstillerne jo netop ikke vendt hver en sten, når det viste sig, at alt det, bagmandspolitiet havde brugt under efterforskningen, kun var som forudsætninger, men ikke direkte blev brugt i straffesagen. Så lå der jo en masse stender, der ikke blev vendt.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg betragter mest fru Line Barfods indlæg som nogle klare tilkendegivelser af, hvordan Enhedslisten ser på problemstillingen, men jeg hørte i hvert fald, at fru Line Barfod gjorde meget ud af at sige, at åbenhed var et centralt element for Enhedslisten.

For så vidt angår hr. Aage Frandsens spørgsmål, vil jeg sige: Jeg ved ikke, hvad bagmandspolitiet sidder og arbejder med. Jeg ved ikke, hvor langt de er i deres efterforskning, og jeg ved ikke, hvad der dukker op det næste halve år, det næste hele år, de næste par år. Det ved jeg simpelt hen ikke. Derfor kan og vil jeg ikke afgive nogle som helst løfter eller komme med sandsynlighedsberegninger på, hvad der vil indgå i den strafferetlige sag, og hvad der vil indgå i domstolenes vurdering.

Her er vi inde ved noget af det, der er det centrale i denne her sag. Der er områder, hvor man tænker, at det kan da ikke passe, at politiet tager sig af det. Men hvad hvis bagmandspolitiet alligevel finder ud af, at det er et forhold, man gerne vil undersøge? Vil Folketingets flertal så vedstå sig sit ansvar, at man nedsatte en undersøgelseskommission, der greb forstyrrende ind i politiets arbejde? Det er spørgsmålet.

Derfor fastholder jeg på regeringens vegne, at vi er modstandere af konkurrerende undersøgelser. Vi er modstandere af dobbeltundersøgelser af de samme forhold. Hvis det var så enkelt, at man kunne sige, at enten er det den ene eller den anden, så var det nemmere at forholde sig til. Men det, der er et af de store problemer i denne her sag, er, at vi ikke kan forudsige, hvorledes bagmandspolitiet vil agere, hvad de laver, og hvad de vil beskæftige sig med i månederne, der kommer.

Det er lige præcis det, der har været synspunktet hele vejen igennem og årsagen til, at vi har været nervøse for, at undersøgelseskommissionen skulle blive nedsat under de forudsætninger, som Folketingets flertal i dag fremfører.

Vi er simpelt hen bange for, at det går galt. Det er for at sige det, som det er.

Nu har jeg sagt det, det vil stå i Folketingets forhandlinger, og det vil stå der for eftertiden. Når den undersøgelseskommission går i gang, må vi se, hvordan det videre forløb kommer til at være, men jeg må blankt erkende, at jeg synes, det er et meget stort ansvar, Folketingets flertal tager på sine skuldre, når man tager så let på den her del af problemstillingen, som man åbenbart gør, når man mener, det er nemt lige at lave nogle afgrænsninger. Jeg tror, det er ekstremt vanskeligt at lave de afgrænsninger, det må jeg bare sige.

Men mit budskab i dag er, at på trods af at vi er politisk uenige om det fornuftige i at nedsætte en undersøgelseskommission på dette grundlag, så er jeg stadig væk meget villig til at hjælpe til, at der trods alt kommer de afgrænsninger i forhold til lov om undersøgelseskommissioner, der gør, at man kan få udarbejdet et kommissorium, selvfølgelig i samråd med Udvalget for Forretningsordenen. Den arbejdsstrøje skal jeg nok trække i og være behjælpelig, også selv om der er politisk uenighed.

Tredje næstformand (Kaj Ikkast):

Så er der igen tre spørgere. Det er hr. Svend Auken, det er hr. Aage Frandsen, og det er hr. Poul Nødgaard.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Ministeren føler, at vi andre har et stort ansvar. Men hvis ministeren siger ja til noget, hun er så meget imod, så påtager hun sig jo også et ansvar, for det er hende, der skal føre det ud i livet.

Jeg synes, vi er ved at rykke os meget, hvis en minister siger, at det her strider imod alt, hvad hun tror på, og alt, hvad hun synes er rigtigt, og hun så alligevel medvirker ved gennemførelsen af det. At være minister er ikke et borgerligt ombud.

Hvis man siger, at man vil være minister, så er det, fordi man er indstillet på at gøre det, der skal gøres og tage ansvaret for det. Man fraskriver sig ikke ansvaret, fordi der er andre, der har vedtaget en folketingsbeslutning. Man har den mulighed, at man kan gå af. Det ønsker jeg ikke for ministeren, for jeg har faktisk stor sympati for ministeren. Men de svar, hun er kommet med i dag, efterlader i den grad et indtryk af mangel på vilje til at sætte sig ned og forhandle for at løse de praktiske problemer.

Kl. 16.00

Selvfølgelig er det vanskeligt, men der er jo så meget anden lovgivning, der er vanskelig, ikke mindst på justitsministerens område, men vi plejer da at kunne forhandle og tale om det.

Jeg tror personlig ikke på efter de mange invitationer, vi er kommet med i dag, at ministeren er indstillet på at medvirke, og derfor er det måske det bedste at få vedtaget det her forslag og så håbe på, at når ministeren også har ansvaret for det her, kan vi få en rigtig dialog. Den dialog har vi ikke fået i dag.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Man skal altid passe meget på med ikke at skyde andre mennesker motiver i skoene, som de i hvert fald ikke selv opfatter at de har.

Ministeren siger, at vi vil lægge hindringer i vejen. Det vil vi altså ikke. Ministeren siger, at vi tager det let. Det gør vi altså ikke. Der er mange ting her i livet, der ikke er lette, men jeg foretrækker det, altså livet, frem for alternativet, i hvert fald på indeværende tidspunkt. Det er sådan hele vejen igennem, at bare fordi der er problemer, skal man jo ikke sige, at man ikke kan finde ud af det. Man må jo prøve på at gøre sig anstrengelser. Man skal anstrenge sig.

Det der med at det er konkurrerende undersøgelser: Man fremstiller det, som om det er to, der konkurrerer om at blive bedst. Nej, der er to undersøgelser, der har hver deres felt, som de skal undersøge, men det er et fælles felt, nemlig Farum, som er deres udgangspunkt.

Hvis det er tilgangen til det, at man altså mener, at det er vigtigt at få undersøgt tingene, og at der er forskellige ting, der skal undersøges, og man altså har et åbent sind i den her forbindelse, så skulle det kunne lade sig gøre. Man tillægger hele tiden os andre motiver i retning af, at vi er ligeglade med politiets undersøgelser. Det er vi overhovedet ikke, men vi er heller ikke ligeglade med det, som ikke er det strafferetlige. Den løsning, jeg vil have, er, at vi skal finde ud af, hvordan vi får undersøgt begge dele.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Den 12. december har jeg været medlem af Folketinget i 12 år. Det er dog et stykke tid, men jeg tror aldrig, at jeg i de 12 år har været udsat for en sag her i Folketinget, hvor en minister, uanset hvilken farve den pågældende minister har haft, har vist en så manglende respekt for Folketinget.

Det kan måske skyldes manglende ministererfaring hos justitsministeren, at hun i et øjeblik nærmest udtrykker sig positivt for at være med og bearbejde den her sag, og i næste øjeblik er hun det stik modsatte.

Man må ligesom finde sine egne ben, om man vil være med på en positiv, konstruktiv måde. Ministeren sagde – for jeg skrev det ned – at ministeren ikke ville være med til noget, der griber forstyrrende ind i bagmandspolitiets arbejde. Det er, som om det er en konstatering, at hvis vi sætter det her i gang, så griber vi forstyrrende ind i bagmandspolitiets arbejde. Det er jo netop det, hele det beslutningsforslag og alt det, der er sagt i debatten i dag, og det, der er sagt tidligere, klart beviser, nemlig at vi vil skille de to sager fra hinanden.

Er der et gråzoneområde, så kunne vi forhandle os til rette om, hvordan vi får det bearbejdet, hvor det skal ligge og alt det der. Men jeg føler altså ikke, at ministeren har et ønske om at sætte sig ned sammen med os, konstruktivt og positivt, og finde ud af det. Ministeren har lagt sig solo fast på, at den her sag skal jordes, og det er altså ret farligt. Det er en utrolig farlig sejlads, ministeren er ude på i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Vi har at gøre med en sag, hvor Folketingets flertal vil pålægge en minister at nedsætte en undersøgelseskommission. Ministeren og flere partier her i Folketinget har advaret imod den løsning, som Folketingets flertal lægger op til. Vi har gjort os umage med at advare om mange aspekter i denne her sag.

Men jeg vil gerne fastholde over for hr. Poul Nødgaard, at naturligvis vil jeg som justitsminister gøre, som Folketingets flertal siger, og sætte mig loyalt ned med de partier, som står bag det her beslutningsforslag – for man bærer jo et meget stort ansvar i denne her sag – og formulere et kommissorium. Før dette kan ske, har jeg påpeget i dag, at der er en lang række afgrænsningsproblemer, som flertallet bliver nødt til at forholde sig til, før den proces kan gå i gang.

Men det afholder altså ikke en minister, der bliver stemt ned i Folketinget, men som loyalt må føre noget ud i livet – sådan er det også, når man skal føre et beslutningsforslag ud i livet – fra at have en anden mening og så sige: Det her er ikke den klogeste fremgangsmåde, der var bedre måder at løse det her problem på.

Kl. 16.05

Jeg vil fastholde, at det, som mindretallet har givet udtryk for, såvel regeringspartierne som Kristeligt Folkeparti og Det Radikale Venstre, er meget, meget kloge betragtninger, som jeg beklager, at flertallet ikke har taget til sig, men har fastholdt den linje, man allerede lagde fra foråret af.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Udvalget for Forretningsordenen. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr.

B 1:

Forslag til folketingsbeslutning om åbenhed i partiernes regnskaber.

Af Aage Frandsen (SF) og Holger K. Nielsen (SF).
(Fremsat 2/10 2002).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Lene Espersen):

Beslutningsforslaget har navnlig til formål at skabe større åbenhed i partiernes regnskaber. Til opfyldelse af dette formål foreslås det, at partierne i deres regnskaber skal angive alle modtagne bidrag på 5.000 kr. og derover. Der foreslås endvidere, at også lokale partiorganisationer i deres regnskaber skal offentliggøre alle bidrag, der er på mindst 5.000 kr. Endelig indebærer forslaget, at de enkelte kandidater til Folketinget, amtsråd, kommunalbestyrelser og Europa-Parlamentet ligeledes skal offentliggøre modtagne bidrag på 5.000 kr. og derover.

De gældende regler om partiernes regnskaber fremgår som bekendt af lov om private bidrag til politiske partier og offentliggørelse af politi-

ske partiers regnskaber. Loven er oprindelig fra 1990, idet der dog i 1995 er foretaget en ændring af lovens regel om, i hvilket omfang partier skal offentliggøre bidragsydere i deres regnskaber. Endvidere er der i 2001 indsat en hjemmel i loven til at pålægge straf for overtrædelser af lovens regler om regnskabsaflæggelse.

Loven indebærer, at partier, der har været opstillet til det senest afholdte valg til Folketinget eller Europa-Parlamentet, skal aflægge regnskab over partiets landsorganisations indtægter og udgifter. Under lovforslagsbehandlingen i 1990 blev der stillet forslag om, at det af regnskabet burde fremgå, hvilke private personer der har ydet tilskud på 5.000 kr. eller derover. Spørgsmålet blev herefter drøftet under Folketingets behandling, men et flertal afviste, at loven skulle indeholde en pligt til at oplyse identiteten på de enkelte tilskudsydere.

I 1995 blev der som nævnt gennemført en ændring af loven. Baggrunden var et forslag til folketingsbeslutning, som SF havde fremsat i 1994. Hovedprincippet i beslutningsforslaget var, at partier, kandidater m.v., der modtager gaver, hvis værdi overstiger 500-1.000 kr., skal offentliggøre giverens navn og adresse. Det efterfølgende lovforslag indeholdt et krav til de regnskabspligtige partier om i visse tilfælde at anføre navn og adresse på private tilskudsydere, nemlig i tilfælde, hvor et parti i regnskabsåret fra samme private tilskudsyder havde modtaget et eller flere tilskud, der tilsammen oversteg 20.000 kr.

I bemærkningerne til lovforslaget fra 1995 er det anført, at formålet med forslaget var at give interesserede mulighed for at få indsigt i, hvilke personer og foreninger m.v. der yder tilskud til de politiske partier. Kravet om angivelse af tilskudsydernes identitet skal imidlertid ikke omfatte ethvert tilskud, men kun tilskud af en sådan størrelse, nemlig mere end 20.000, at der kan være en reel interesse i at kende giverens identitet.

Beløbsgrænsen på 20.000 blev vedtaget af Folketinget, og et ændringsforslag fra SF, der lød på, at grænsen skulle nedsættes til 2.000 kr., blev forkastet. Siden har SF fremsat forslag om nedsættelse af beløbsgrænsen, bl.a. ved forslag til folketingsbeslutning af 20. marts 2001. Beslutningsforslag nr. B 1, som vi drøfter i dag, udgør det seneste i rækken af disse forslag.

Om forslaget fra SF må jeg sige, at der efter regeringens opfattelse ikke er behov for ændring af beløbsgrænsen i loven. Folketinget valgte så-